

Įstatymas skelbtas: Žin., 1991, Nr. [23-593](#)  
Neoficialus įstatymo tekstas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS  
ŠVIETIMO  
ĮSTATYMAS**

1991 m. birželio 25 d. Nr. I-1489  
Vilnius

***Nauja įstatymo redakcija nuo 2011 m. liepos 1 d.:***  
Nr. [XI-1281](#), 2011-03-17, Žin., 2011, Nr. 38-1804 (2011-03-31)

Švietimas – veikla, kuria siekiama suteikti asmeniui visaverčio savarankiško gyvenimo pagrindus ir padėti jam nuolat tobulinti savo gebėjimus. Mokyti yra prigimtinė kiekvieno žmogaus teisė. Švietimas, kaip asmens, visuomenės ir valstybės ateities kūrimo būdas, grindžiamas žmogaus nelygstamos vertės, jo pasirinkimo laisvės, dorinės atsakomybės pripažinimu, demokratiniiais santykiais, šalies kultūros tradicijomis. Švietimas saugo ir kuria tautos tapatybę, perduoda vertybes, kurios daro žmogaus gyvenimą prasmingą, visuomenės gyvenimą – darnų ir solidarų, valstybės – pažangų ir saugų. Švietimas savo paskirtį geriausiai atlieka tada, kai jo raida lenkia bendrąją visuomenės raidą. Jis yra prioritetiškai valstybės remiama visuomenės raidos sritis.

## PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

### **1 straipsnis. Šio įstatymo paskirtis**

Šis įstatymas nustato Lietuvos Respublikos švietimo tikslus, švietimo sistemos principus, švietimo sistemos sandaros, švietimo veiklos, švietimo santykių pagrindus, valstybės įsipareigojimus švietimo srityje.

### **2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos**

1. **Akreditavimas** – procedūra, kurios metu įgaliota institucija pripažįsta, kad įvertinta švietimo programa, švietimo teikėjas atitinka nustatytus reikalavimus.

2. **Bendrasis ugdymas** – pradinis ugdymas, pagrindinis ugdymas, vidurinis ugdymas.

3. **Formalusis švietimas** – švietimas, vykdomas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintas ir įregistruotas švietimo programas, kurias baigus įgyjamas pradinis, pagrindinis, vidurinis arba aukštasis išsilavinimas ir (ar) kvalifikacija arba pripažįstama kompetencija, reikalinga įstatymų reglamentuojamam darbui ar funkcijai atlikti.

4. **Išsilavinimas** – Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka pripažįstama asmens tam tikro lygio branda, kompetencija, kvalifikacija.

5. **Kompetencija** – gebėjimas atlikti tam tikrą veiklą, remiantis įgytų žinių, mokėjimų, įgūdžių, vertybinių nuostatų visuma.

6. **Kvalifikacija** – Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka pripažįstama asmens turimų kompetencijų arba profesinės patirties ir turimų kompetencijų, reikalingų tam tikrai veiklai, visuma.

7. **Laisvasis mokytojas** – fizinis asmuo, užsiimantis individualia švietimo teikėjo veikla.

8. **Lietuvos kvalifikacijų sandara** – Lietuvos Respublikoje nustatytų kvalifikacijų, grindžiamų asmens veiklai reikalingomis kompetencijomis, lygių sistema.

9. **Lituanistinis švietimas** – lietuvių kalbos, Lietuvos valstybės istorijos, kultūros mokymas ir supažindinimas su Lietuvos dabartimi, taip pat sąlygų saviraiškai lietuvių kalba užsienio valstybėse sudarymas.

10. **Mokykla** – juridinis asmuo, valstybės narės juridinio asmens ar kitos organizacijos padalinys, įsteigtas Lietuvos Respublikoje teisės aktų nustatyta tvarka, kurio pagrindinė veikla yra formalusis arba (ir) neformalusis švietimas.

11. **Mokyklos bendruomenė** – mokyklos mokytojai, mokiniai, jų tėvai (globėjai, rūpintojai) ir kiti asmenys, vienijami mokymo santykių ir bendrų švietimo tikslų.

12. **Mokyklos ūkio lėšos** – netiesiogiai su švietimo procesu susijusios lėšos mokyklos ūkiui valdyti ir naudoti, mokiniams vežioti ir kitoms ūkio išlaidoms skiriamos lėšos.

13. **Mokymo lėšos** – tiesiogiai švietimo procesui būtinos lėšos – darbo užmokesčiui pagal ugdymo planą, mokytojų ir kitų ugdymo procese dalyvaujančių asmenų kvalifikacijai tobulinti, vadovėliams ir kitoms mokymo priemonėms, taip pat ugdymo procesui organizuoti ir valdyti, mokyklos bibliotekai, psichologinei, specialiajai pedagoginei, specialiajai ir socialinei pedagoginei pagalbai, profesiniam orientavimui, mokyklų vykdomai sveikatos stiprinimo veiklai ir kitoms mokymo reikmėms skiriamos lėšos.

14. **Mokymosi forma** – švietimo teikėjo siūlomas ir asmens pasirinktas mokymosi organizavimo būdas.

15. **Mokinys** – asmuo, kuris mokosi.

16. **Mokytojas** – asmuo, ugdamas mokinius pagal formaliojo arba neformaliojo švietimo programas.

17. **Neformalusis švietimas** – švietimas pagal įvairias švietimo poreikių tenkinimo, kvalifikacijos tobulinimo, papildomos kompetencijos įgijimo programas, išskyrus formaliojo švietimo programas.

18. **Nevalstybinė mokykla** – mokykla, kurios savininkė ar viena iš dalininkų nėra valstybė ar savivaldybė.

19. **Pedagogas** – asmuo, įgijęs aukštąjį (aukštesnįjį, įgytą iki 2009 metų, arba specialųjį vidurinį, įgytą iki 1995 metų) išsilavinimą ir pedagogo kvalifikaciją.

20. **Pedagogo kvalifikacija** – Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka pripažįstama asmens turimų kompetencijų arba profesinės patirties ir turimų kompetencijų, reikalingų mokiniams ugdyti, visuma.

21. **Privalomasis švietimas** – Lietuvos Respublikos piliečiams, gyvenantiems Lietuvos Respublikoje, ir užsieniečiams, turintiems teisę nuolat ar laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje, privalomas ir valstybės garantuojamas ugdymas iki 16 metų pagal pradinio, pagrindinio ugdymo programas.

22. **Savišvieta** – savarankiškas mokymasis, kuris remiasi asmens iš įvairių šaltinių gaunamomis žiniomis ir jo praktine patirtimi.

23. **Savivaldybės mokykla** – mokykla, kurios savininkė arba viena iš dalininkų yra savivaldybė (kai valstybė nedalyvauja dalininkės teisėmis).

24. **Specialieji ugdymosi poreikiai** – pagalbos ir paslaugų ugdymo procese reikmė, atsirandanti dėl išskirtinių asmens gabumų, įgimtų ar įgytų sutrikimų, nepalankių aplinkos veiksnių.

25. **Švietimas** – ugdymas ir išsilavinimo teikimas, savišvieta; taip pat mokinių, jų tėvų (globėjų, rūpintojų), švietimo įstaigų, mokytojų ir kitų švietimo teikėjų, švietimo pagalbos specialistų veiklų visuma.

26. **Švietimo įstaiga** – mokykla arba švietimo pagalbos įstaiga.

27. **Švietimo pagalba** – mokiniams, jų tėvams (globėjams, rūpintojams), mokytojams ir švietimo teikėjams specialistų teikiama pagalba, kurios tikslas – didinti švietimo veiksmingumą.

28. **Švietimo pagalbos įstaiga** – įstaiga, kurios pagrindinė veikla – švietimo pagalbos teikimas.

29. **Švietimo programa** – iš anksto apibrėžtos formaliojo arba neformaliojo švietimo veiklos, kuria siekiama numatyto rezultato, aprašymas.

30. **Švietimo programos modulis** – iš anksto apibrėžta savarankiška švietimo programos dalis.

31. **Švietimo stebėseną** – nuolatinę švietimo būklės ir kaitos analizę, vertinimą, prognozavimą.

32. **Švietimo teikėjas** – mokykla, laisvasis mokytojas arba kitas švietimo teikėjas (įstaiga, įmonė, organizacija, taip pat valstybės narės juridinis asmuo ar kita organizacija, ar jų padaliniai, įsteigti Lietuvos Respublikoje, kuriems švietimas nėra pagrindinė veikla), Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka turintys teisę vykdyti švietimą.

33. **Ugdymas** – dvasinių, intelektinių, fizinių asmens galių auginimas bendraujant ir mokant.

34. **Valstybė narė** – bet kuri Europos Sąjungos valstybė narė ar kita Europos ekonominės erdvės valstybė.

35. **Valstybinė mokykla** – mokykla, kurios savininkė arba viena iš dalininkų yra valstybė.

36. **Visuotinis švietimas** – visiems Lietuvos Respublikos piliečiams ir užsieniečiams, turintiems teisę nuolat ar laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje, valstybės laiduojamas švietimas.

### 3 straipsnis. Švietimo tikslai

Švietimo tikslai yra šie:

1) išugdyti kiekvienam asmeniui vertybines orientacijas, leidžiančias tapti doru, siekiančiu žinių, savarankišku, atsakingu, patriotiškai nusiteikusiu žmogumi, išlavinti dabartiniam gyvenimui svarbius jo komunikacinius gebėjimus, padėti įsisavinti žinių visuomenei būdingą informacinę kultūrą, užtikrinant valstybinės kalbos, užsienio kalbų ir gimtosios kalbos mokėjimą, informacinį raštingumą, taip pat šiuolaikinę socialinę kompetenciją ir gebėjimus savarankiškai kurti savo gyvenimą ir sveikai gyventi;

2) nustatyti asmens kūrybinius gebėjimus ir pagal tai padėti jam įsigyti kompetencijų ir (ar) kvalifikaciją, atitinkančią šiuolaikinį kultūros bei technologijų lygį ir padedančią jam įsitvirtinti ir sėkmingai konkuruoti tolydžiai kintančioje darbo rinkoje, perteikti technologijų, ekonomikos ir verslo kultūros pagrindus, būtinus šalies ūkio pažangai, konkurencingumui bei darniai raidai laiduoti, sudaryti sąlygas nuolat tenkinti pažinimo poreikius ir tobulėti mokantis visą gyvenimą;

3) stiprinti visuomenės galias užtikrinant krašto ūkio, aplinkos ir žmoniškųjų išteklių darnų vystymąsi, vidinį ir tarptautinį ūkio konkurencingumą, nacionalinį saugumą ir demokratinės valstybės raidą;

4) perteikti asmeniui tautinės ir etninės kultūros pagrindus, Europos ir pasaulio humanistinės kultūros tradicijas ir vertybes, laiduoti sąlygas asmens brandžiai tautinei savimonei, dorovinei, estetinei,

mokslinei kultūrai, pasaulėžiūrai formuotis, taip pat garantuoti tautos, krašto kultūros tęstinumą, jos tapatybės išsaugojimą, nuolatinį jos vertybių kūrimą, puoselėti krašto atvirumą ir dialogiškumą;

5) sudaryti sąlygas asmeniui įgyti demokratijos tradicijas įkūnijančius pilietinės ir politinės kultūros pagrindus, išplėtoti gebėjimus ir patirtį, būtiną asmeniui, kaip kompetentingam Lietuvos Respublikos piliečiui, Europos ir pasaulio bendrijos, daugiakultūrės visuomenės nariui.

#### **4 straipsnis. Ugdymo turinys**

1. Ugdymo turinį sudaro tai, ko mokoma ir mokomasi, kaip mokoma ir mokomasi, kaip vertinama mokinių pažanga ir pasiekimai, kokios mokymo ir mokymosi priemonės naudojamos.

2. Ugdymo turinys kuriamas šio įstatymo 3 straipsnyje nurodytiems švietimo tikslams įgyvendinti. Konkretus ugdymo turinys kuriamas ir sistemingai atnaujinamas atsižvelgiant į atitinkamos grupės ar tipo mokyklai keliamus ugdymo, mokymo ir studijų tikslus, besikeičiančios socialinės ir kultūrinės aplinkos lemiamus Lietuvos visuomenės poreikius, vietos ir mokyklos bendruomenės reikmes, taip pat mokinių ir studentų turimą patirtį, ugdymosi poreikius ir interesus.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų reikalavimų laikomasi rengiant ikimokykliniam, priešmokykliniam ugdymui, bendrajam ugdymui, profesiniam mokymui, studijoms aukštosiose mokyklose skirtas švietimo programas ar jų modulius, ugdymo planus ar studijų kryptių reglamentus, mokymosi pasiekimų patikrinimų programas, vadovėlius, kitas mokymo priemones, papildomą ugdymo medžiagą.

#### **5 straipsnis. Švietimo sistemos principai**

Švietimo sistemos principai yra šie:

1) lygios galimybės – švietimo sistema yra socialiai teisinga, ji užtikrina asmens teisių įgyvendinimą, kiekvienam asmeniui ji laiduoja švietimo prieinamumą, bendrojo išsilavinimo bei pirmosios kvalifikacijos įgijimą ir sudaro sąlygas tobulinti turimą kvalifikaciją ar įgyti naują;

2) kontekstualumas – švietimo sistema yra glaudžiai susieta su krašto ūkinės, socialinės, kultūrinės raidos kontekstu, kartu su juo atsinaujina ir atitinka nuolat kintančias visuomenės reikmes;

3) veiksmingumas – švietimo sistema siekia geros kokybės rezultatų sumaniai ir taupiai naudodama turimus išteklius, nuolat vertindama, analizuodama ir planuodama savo veiklą, remdamasi veiksminga vadyma – tinkamais ir laiku priimamais sprendimais;

4) tęstinumas – švietimo sistema yra lanksti, atvira, pagrįsta įvairių formų ir institucijų sąveika; ji sudaro sąlygas kiekvienam asmeniui mokytis visą gyvenimą.

### **ANTRASIS SKIRSNIS ŠVIETIMO SISTEMOS SANDARA**

#### **6 straipsnis. Švietimo sistema**

Lietuvos švietimo sistema apima:

1) formalųjį švietimą (pradinį, pagrindinį, vidurinį ugdymą, formalųjį profesinį mokymą ir aukštojo mokslo studijas);

2) neformalųjį švietimą (ikimokyklinį, priešmokyklinį, kitą neformalųjį vaikų (taip pat formalųjį švietimą papildantį ugdymą) ir suaugusiųjų švietimą);

3) savišvietą;

4) švietimo pagalbą (profesinį orientavimą, švietimo informacinę, psichologinę, socialinę pedagoginę, specialiąją pedagoginę ir specialiąją pagalbą, sveikatos priežiūrą mokykloje, konsultacinę, mokytojų kvalifikacijos tobulinimo ir kitą pagalbą).

#### **7 straipsnis. Ikimokyklinis ugdymas**

1. Ikimokyklinio ugdymo paskirtis – padėti vaikui tenkinti prigimtinius, kultūros, taip pat ir etnines, socialinius, pažintinius poreikius.

2. Ikimokyklinis ugdymas vyksta šeimoje, o tėvų (globėjų) pageidavimu – pagal ikimokyklinio ugdymo programą. Švietimo ir mokslo ministro ir socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka ir atvejais vaikui ikimokyklinis ugdymas gali būti privalomas.

3. Ikimokyklinis ugdymas teikiamas vaikui nuo gimimo, iki jam pradedamas teikti priešmokyklinis arba pradinis ugdymas.

4. Ikimokyklinio ugdymo programą, parengtą pagal švietimo ir mokslo ministro patvirtintus ikimokyklinio ugdymo programų kriterijus, vykdo ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklos, laisvasis mokytojas ar kitas švietimo teikėjas.

5. Ikimokyklinio amžiaus vaikui ir jo tėvams (globėjams) kompleksiskai teikiamos švietimo pagalba, socialinė parama, sveikatos priežiūros paslaugos švietimo ir mokslo ministro, socialinės apsaugos ir darbo ministro ir sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka.

#### **8 straipsnis. Priešmokyklinis ugdymas**

1. Priešmokyklinio ugdymo paskirtis – padėti vaikui pasirengti sėkmingai mokytis pagal pradinio ugdymo programą.

2. Priešmokyklinis ugdymas vykdomas pagal vienų metų švietimo ir mokslo ministro patvirtintą priešmokyklinio ugdymo bendrąją programą. Priešmokyklinį ugdymą vykdo ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklos, laisvasis mokytojas ar kitas švietimo teikėjas, vadovaudamiesi švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.

3. Priešmokyklinis ugdymas pradedamas teikti vaikui, kai tais kalendoriniais metais jam sueina 6 metai. Priešmokyklinis ugdymas gali būti teikiamas anksčiau tėvų (globėjų) prašymu, vadovaujantis švietimo ir mokslo ministro patvirtintu Vaiko brandumo mokytis pagal priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programas įvertinimo tvarkos aprašu, bet ne anksčiau, negu jam sueina 5 metai. Švietimo ir mokslo ministro ir socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka ir atvejais vaikui priešmokyklinis ugdymas gali būti privalomas.

4. Priešmokyklinio amžiaus vaikui ir jo tėvams (globėjams) kompleksiskai teikiamos švietimo pagalba, socialinė parama, sveikatos priežiūros paslaugos švietimo ir mokslo ministro, socialinės apsaugos ir darbo ministro ir sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka.

#### **9 straipsnis. Pradinis ugdymas**

1. Pradinio ugdymo paskirtis – suteikti asmeniui dorinės ir socialinės brandos pradmenis, kultūros, taip pat ir etninės, pagrindus, elementarų raštingumą, padėti jam pasirengti mokytis pagal pradinio ugdymo programą.

2. Pradinis ugdymas vykdomas pagal ketverių metų pradinio ugdymo programas. Jos įgyvendinamos vadovaujantis Pradinio ugdymo programos aprašu, Pradinio ugdymo bendrosiomis programomis, bendraisiais ugdymo planais, kuriuos tvirtina švietimo ir mokslo ministras. Pradinis ugdymas gali būti vykdomas kartu su dailės, muzikiniu, meniniu, sportiniu ar kitu ugdymu.

3. Pagal pradinio ugdymo programą vaikas pradedamas ugdyti, kai jam tais kalendoriniais metais sueina 7 metai. Atskiru atveju vaikas, kuriam tais kalendoriniais metais sueina 7 metai ir kuriam reikalinga nuolatinė kvalifikuotų specialistų pagalba bei sveikatą tausojantis dienos režimas, tėvų (globėjų) prašymu švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka vienus metus gali būti ugdomas ikimokyklinio ugdymo įstaigoje ar namuose pagal jo specialiesiems ugdymo poreikiams pritaikytą ugdymo programą.

4. Tėvų (globėjų) prašymu, vadovaujantis švietimo ir mokslo ministro patvirtintu Vaiko brandumo mokytis pagal priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programas įvertinimo tvarkos aprašu, pradinis ugdymas pradedamas teikti vienais metais anksčiau, negu nurodyta šio straipsnio 3 dalyje.

5. Pradinio ugdymo programas vykdo bendrojo ugdymo ir kitos mokyklos ar kitas švietimo teikėjas.

6. Pradinis išsilavinimas įgyjamas baigus pradinio ugdymo programą.

#### **10 straipsnis. Pagrindinis ugdymas**

1. Pagrindinio ugdymo paskirtis – suteikti asmeniui dorinės, sociokultūrinės ir pilietinės brandos pagrindus, bendrąjį raštingumą, technologinio raštingumo pradmenis, ugdyti tautinį sąmoningumą, išugdyti siekimą ir gebėjimą apsispręsti, pasirinkti ir mokytis toliau.

2. Pagrindinis ugdymas teikiamas mokiniui, įgijusiam pradinį išsilavinimą.

3. Pagrindinis ugdymas vykdomas pagal šešerių metų pagrindinio ugdymo programas. Pagrindinio ugdymo programų pirmoji dalis apima ketverių metų pagrindinio ugdymo tarpsnį, antroji dalis – dvejų metų pagrindinio ugdymo tarpsnį. Pagrindinio ugdymo programos įgyvendinamos vadovaujantis Pagrindinio ugdymo programos aprašu, Pagrindinio ugdymo bendrosiomis programomis, bendraisiais ugdymo planais, kuriuos tvirtina švietimo ir mokslo ministras. Į pagrindinio ugdymo

programų antrąją dalį gali būti įtraukiami profesinio mokymo programų moduliai ir įskaitomi tęsiant mokymąsi pagal profesinio mokymo programas švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka. Pagrindinis ugdymas gali būti vykdomas kartu su dailės, muzikiniu, meniniu, sportiniu ar kitu ugdymu.

4. Pagrindinis išsilavinimas įgyjamas baigus pagrindinio ugdymo programą ir patikrinus mokymosi pasiekimus, išskyrus atvejus, kai asmuo švietimo ir mokslo ministro nustatytais atvejais yra atleidžiamas nuo mokymosi pasiekimų patikrinimo.

### **11 straipsnis. Vidurinis ugdymas**

1. Vidurinio ugdymo paskirtis – padėti asmeniui įgyti bendrąją dalykinę, sociokultūrinę, technologinę raštingumą, dorinę, tautinę ir pilietinę brandą, profesinės kompetencijos pradmenis.

2. Valstybės garantuojamas visuotinis vidurinis ugdymas teikiamas mokiniui, įgijusiam pagrindinį išsilavinimą.

3. Vidurinis ugdymas vykdomas pagal dvejų metų vidurinio ugdymo programas. Jas sudaro privalomieji ir pasirenkamieji bendrojo ugdymo dalykai bei galimi profesinio mokymo programų moduliai. Jos įgyvendinamos vadovaujantis Vidurinio ugdymo programos aprašu, Vidurinio ugdymo bendrosiomis programomis, bendraisiais ugdymo planais, kuriuos tvirtina švietimo ir mokslo ministras. Vidurinis ugdymas gali būti vykdomas kartu su dailės, muzikiniu, meniniu, sportiniu ar kitu ugdymu. Jeigu vidurinio ugdymo programa vykdoma kartu su profesinio mokymo programa, jos gali būti vykdomos ilgiau negu dvejus metus.

4. Į vidurinio ugdymo programą profesinio mokymo programų moduliai gali būti įskaitomi tęsiant mokymąsi pagal profesinio mokymo programas švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.

5. Vidurinis išsilavinimas įgyjamas baigus vidurinio ugdymo programą ir išlaikius brandos egzaminus, išskyrus atvejus, kai asmuo švietimo ir mokslo ministro nustatytais atvejais yra atleidžiamas nuo brandos egzaminų.

### **12 straipsnis. Profesinis mokymas**

1. Profesinio mokymo paskirtis – padėti asmeniui įgyti, keisti ar tobulinti kvalifikaciją ir pasirengti dalyvauti kintančioje darbo rinkoje.

2. Profesinis mokymas gali būti pirminis ir tęstinis.

3. Pirminis profesinis mokymas yra formalusis, visuotinis ir skirtas įgyti pirmąją kvalifikaciją. Jis teikiamas mokiniams, įgijusiems pagrindinį arba vidurinį išsilavinimą. Mokiniams, įgijusiems pagrindinį išsilavinimą, jis gali būti teikiamas kartu su viduriniu ugdymu. Pirminis profesinis mokymas gali būti teikiamas ir pagrindinio išsilavinimo neįgijusiems ne jaunesniems kaip 14 metų mokiniams. Mokiniui, neįgijusiam pagrindinio išsilavinimo, sudaromos sąlygos tęsti mokymąsi pagal pagrindinio ugdymo programą. Atskirais atvejais, nustatytais švietimo ir mokslo ministro įsakymu patvirtintame Priėmimo į valstybinę ir savivaldybės bendrojo ugdymo, profesinę mokyklą bendrųjų kriterijų sąrašė, mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, jis gali būti teikiamas neturint reikiamo išsilavinimo.

4. Tęstinis profesinis mokymas teikiamas asmeniui, turinčiam pirmąją kvalifikaciją. Jis skirtas tobulinti turimą ar įgyti kitą kvalifikaciją arba įgyti kompetenciją, reikalingą atlikti įstatymų reglamentuotą darbą ar funkciją. Tęstinis profesinis mokymas apima asmenų formalųjį ir neformalųjį profesinį mokymą.

5. Atitinkamo lygio kvalifikacija suteikiama asmeniui, baigusiam profesinio mokymo programą ir (arba) nustatyta tvarka gavusiam jo įgytų kompetencijų įvertinimą.

6. Profesinį mokymą nustato Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymas (toliau – Profesinio mokymo įstatymas).

### **13 straipsnis. Aukštojo mokslo studijos**

1. Aukštojo mokslo studijų paskirtis – padėti asmeniui įgyti šiuolaikinį pažinimo ir technologijų lygį ir ūkio poreikius atitinkančią aukštojo mokslo kvalifikaciją, pasirengti aktyviai profesinei, visuomeninei ir kultūrinei veiklai.

2. Aukštojo mokslo studijos yra visuotinės. Jos teikiamos asmeniui, įgijusiam ne žemesnį kaip vidurinį išsilavinimą, įstojusiam į aukštąją mokyklą ir gebančiam savarankiškai studijuoti.

3. Aukštojo mokslo studijos vykdomos pagal akredituotas studijų programas. Studentas gali studijuoti dalimis įvairiose aukštosiose mokyklose. Dalines studijas ir jų rezultatų įskaitymą nustato Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas (toliau – Mokslo ir studijų įstatymas).

4. Baigus aukštojo mokslo studijų programą, įgyjama aukštojo mokslo kvalifikacija, atitinkanti Lietuvos kvalifikacijų sandaroje nustatytą lygį.

5. Aukštųjų mokyklų veiklos pagrindus ir studijas jose nustato Mokslo ir studijų įstatymas.

#### **14 straipsnis. Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymas**

1. Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo paskirtis – padėti mokiniui lavintis, mokytis pagal gebėjimus, įgyti išsilavinimą ir kvalifikaciją, pripažįstant ir plėtojant jų gebėjimus ir galias. Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymas organizuojamas švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.

2. Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, grupės nustatomos ir jų specialieji ugdymosi poreikiai skirstomi į nedidelius, vidutinius, didelius ir labai didelius švietimo ir mokslo ministro, sveikatos apsaugos ministro, socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka.

3. Mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių pirminį įvertinimą atlieka Vaiko gerovės komisija. Mokinio specialiuosius ugdymosi poreikius (išskyrus atsirandančius dėl išskirtinių gabumų) pedagoginiu, psichologiniu, medicininio ir socialiniu pedagoginiu aspektais įvertina Pedagoginė psichologinė tarnyba ir specialųjį ugdymąsi skiria Pedagoginės psichologinės tarnybos vadovas, atskirais atvejais – mokyklos vadovas su tėvų (globėjų, rūpintojų) sutikimu švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.

4. Pedagoginių psichologinių tarnybų darbo organizavimo tvarką nustato švietimo ir mokslo ministras, suderinęs su sveikatos apsaugos ministru.

5. Mokiniais, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, bendrojo ugdymo, profesinio mokymo programos prireikus pritaikomos šio straipsnio 1 dalyje nurodyta tvarka, studijų programos – aukštosios mokyklos nustatyta tvarka.

6. Mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, formaliojo švietimo programas gali baigti per trumpesnę ar ilgesnę negu nustatytą laiką, gali mokytis su pertraukomis, šias programas gali baigti atskirais moduliais. Mokiniai, turintys labai didelių ir didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, bendrojo ugdymo mokyklose (klasėse), skirtose mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, gali mokytis iki 21 metų.

7. Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymą įgyvendina visos privalomąjį ir visuotinį švietimą teikiančios mokyklos, kiti švietimo teikėjai, atskirais atvejais – mokyklos (klasės), skirtos mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdyti.

#### **15 straipsnis. Kitas neformalusis vaikų švietimas**

1. Neformaliojo vaikų švietimo paskirtis – tenkinti mokinių pažinimo, ugdymosi ir saviraiškos poreikius, padėti jiems tapti aktyviais visuomenės nariais; formalųjį švietimą papildančio ugdymo paskirtis – pagal ilgalaikes programas sistemškai plėsti tam tikros srities žinias, stiprinti gebėjimus ir įgūdžius ir suteikti asmeniui papildomas dalykines kompetencijas.

2. Neformaliojo vaikų švietimo programas vykdo neformaliojo vaikų švietimo ir kitos švietimo įstaigos, laisvieji mokytojai, kiti švietimo teikėjai. Neformaliajam vaikų švietimui priskiriamas taip pat ir formalųjį švietimą papildantis ugdymas, kurį vykdo muzikos, dailės, kitos menų ir sporto mokyklos. Bendruosius iš valstybės ar savivaldybių biudžetų finansuojamų neformaliojo švietimo programų kriterijus nustato švietimo ir mokslo ministras.

3. Neformaliojo vaikų švietimo ir formaliojo švietimo programas vykdančios mokyklos yra priskiriamos atitinkamos grupės ir (ar) tipo formaliojo švietimo mokykloms. Muzikos, dailės, meno, sporto krypties aukštojo išsilavinimo siekiantys asmenys, jeigu tai nustatyta aukštosios mokyklos priėmimo tvarkos apraše, kartu su viduriniu išsilavinimu turi būti baigę švietimo ir mokslo ministro patvirtintą atitinkamą neformaliojo švietimo programą.

4. Neformaliojo vaikų švietimo programos mokinių atostogų metu vykdomos valstybinės ir savivaldybės mokyklos – biudžetinės ir viešosios įstaigos – savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos (dalyvių susirinkimo), kitų mokyklų – savininko (dalyvių susirinkimo) ar švietimo teikėjo nustatyta tvarka.

5. Neformaliojo vaikų švietimo programa gali būti pripažįstama kaip formaliojo švietimo programos (išskyrus studijų programas) dalis švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka arba kaip studijų programos dalis – aukštosios mokyklos nustatyta tvarka.

#### **16 straipsnis. Neformalusis suaugusiųjų švietimas**

1. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo paskirtis – sudaryti sąlygas asmeniui mokytis visą gyvenimą, tenkinti pažinimo poreikius, tobulinti įgytą kvalifikaciją, įgyti papildomų kompetencijų.

2. Neformalusis suaugusiųjų švietimas teikiamas kiekvienam jį pasirinkusiam asmeniui, ne jaunesniam kaip 18 metų.

3. Neformalųjį suaugusiųjų švietimą teisės aktų nustatyta tvarka gali teikti visi švietimo teikėjai. Bendruosius iš valstybės ar savivaldybių biudžetų finansuojamų neformaliojo švietimo programų kriterijus nustato švietimo ir mokslo ministras.

4. Neformaliojo švietimo būdu asmens įgyta kompetencija gali būti pripažįstama kaip baigta formaliojo švietimo programos (išskyrus studijų programas) dalis švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka arba kaip studijų programos dalis – aukštosios mokyklos nustatyta tvarka.

5. Neformalųjį suaugusiųjų švietimą nustato Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatymas (toliau – Neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatymas).

#### **17 straipsnis. Savišvieta**

1. Savišvietos paskirtis – suteikti galimybes asmeniui nuolat savarankiškai mokytis remiantis supančia informacijos erdve (bibliotekomis, visuomenės informavimo priemonėmis, internetu, muziejais ir kita) ir iš kitų perimama gyvenimo patirtimi.

2. Savišvietos būdu asmens įgyta kompetencija gali būti pripažįstama kaip baigta formaliojo švietimo programos (išskyrus studijų programas) dalis švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka arba kaip studijų programos dalis – aukštosios mokyklos nustatyta tvarka.

#### **18 straipsnis. Profesinis orientavimas ir švietimo informacinė pagalba**

1. Profesinio orientavimo paskirtis – profesinio informavimo, profesinio konsultavimo ir ugdymo karjerai priemonėmis padėti asmeniui rinktis jam tinkamą švietimą ir užimtumą, įgyti karjeros planavimo ir valdymo kompetencijas ir aktyviai kurti savo profesinę karjerą.

2. Profesinis orientavimas vykdomas bendrojo ugdymo mokyklose, profesinio mokymo ir kitose švietimo įstaigose, profesinio orientavimo centruose ir kitose institucijose švietimo ir mokslo ministro kartu su socialinės apsaugos ir darbo ministru nustatyta tvarka, aukštosiose mokyklose – jų nustatyta tvarka.

3. Švietimo informacinės pagalbos paskirtis – padėti mokyklai ir kitam švietimo teikėjui, mokytojams, mokiniams, visiems Lietuvos Respublikos piliečiams ir gyventojams gauti informaciją apie švietimą, jo kokybę, išsilavinimo paklausą darbo rinkoje.

4. Švietimo informacinė pagalba apima informacinių švietimo programų kūrimą ir įgyvendinimą, informacijos tinklų sistemos kūrimą ir jų funkcionavimo užtikrinimą. Informacinė pagalba garantuoja nuolatinę ir prieinamą informaciją apie reikiamo išsilavinimo įgijimo galimybes.

5. Švietimo informacinę pagalbą valstybės, savivaldybės, mokyklos lygiais teikia švietimo, kultūros, mokslo ir kitos įstaigos bei asmenys.

#### **19 straipsnis. Psichologinė pagalba**

1. Psichologinės pagalbos paskirtis – stiprinti mokinių psichologinį atsparumą ir psichikos sveikatą, prevencinėmis priemonėmis skatinti saugios ir palankios ugdymuisi aplinkos mokykloje kūrimą, padėti mokiniams atgauti dvasinę darną, gebėjimą gyventi ir mokytis, aktyviai bendradarbiaujant su jų tėvais (globėjais, rūpintojais).

2. Asmenybės ir ugdymosi problemų turinčiam mokiniui psichologinė pagalba visuotinai teikiama pagalbos teikėjams bendradarbiaujant su mokinio tėvais (globėjais, rūpintojais) ir mokytojais, juos konsultuojant.

3. Psichologinę pagalbą teikia, psichologinių problemų prevenciją vykdo pedagoginių psichologinių tarnybų, mokyklų psichologai, turintys psichologijos bakalauro ir psichologijos magistro kvalifikacinius laipsnius arba psichologijos magistro kvalifikacinį laipsnį baigusientis studijas arba švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka prilygintą aukštojo mokslo kvalifikaciją, arba teisės



aktų nustatyta tvarka pripažintą kaip lygiavertę užsienyje įgytą kvalifikaciją. Psichologinės pagalbos teikimo tvarką nustato švietimo ir mokslo ministras.

## **20 straipsnis. Socialinė pedagoginė pagalba**

1. Socialinės pedagoginės pagalbos paskirtis – padėti tėvams (globėjams, rūpintojams), kad būtų įgyvendinta vaiko teisė į mokslą, užtikrinti jo saugumą mokykloje: šalinti priežastis, dėl kurių vaikas negali lankyti mokyklos ar vengia tai daryti, sugrąžinti į mokyklą ją palikusius vaikus, kartu su tėvais (globėjais, rūpintojais) padėti vaikui pasirinkti mokyklą pagal protines ir fizines galias ir joje adaptuotis.

2. Mokykla, teikdama mokiniui socialinę pedagoginę pagalbą, bendradarbiauja su socialinę pagalbą teikiančiomis tarnybomis, sveikatos priežiūros ir teisėtvarkos institucijomis ir konsultuoja mokinio tėvus (globėjus, rūpintojus) ir mokytojus.

3. Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo tvarką vaikui ir mokiniui nustato švietimo ir mokslo ministras.

## **21 straipsnis. Specialioji pedagoginė ir specialioji pagalba**

1. Specialiosios pedagoginės ir specialiosios pagalbos paskirtis – didinti asmens, turinčio specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymosi veiksmingumą.

2. Specialiąją pedagoginę pagalbą asmeniui iki 21 metų teikia pedagoginių psichologinių tarnybų, mokyklų specialieji pedagogai švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.

3. Specialioji pagalba mokiniui, kuriam jos reikia, teikiama mokykloje. Jam teikiamos žodinės kalbos vertimo į gestų kalbą, teksto skaitymo ir konspektavimo bei kitos paslaugos, didinančios ugdymosi prieinamumą. Specialiosios pagalbos teikimo mokyklose (išskyrus aukštąsias mokyklas) tvarką nustato švietimo ir mokslo ministras. Aukštojoje mokykloje specialioji pagalba teikiama aukštosios mokyklos nustatyta tvarka.

4. Pedagoginių psichologinių tarnybų, mokyklų specialieji pedagogai konsultuoja specialiosios pedagoginės pagalbos gavėjus, jų tėvus (globėjus, rūpintojus) ir mokytojus.

## **22 straipsnis. Sveikatos priežiūra mokykloje**

1. Sveikatos priežiūros mokykloje paskirtis – saugoti ir stiprinti mokinių sveikatą, aktyviai bendradarbiaujant su jų tėvais (globėjais, rūpintojais).

2. Sveikatos priežiūra mokykloje apima savivaldybių sveikatos priežiūros įstaigų specialistų ar sveikatos priežiūros specialistų, dirbančių mokyklose, vykdomą visuomenės sveikatos priežiūros veiklą.

3. Visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo tvarką mokykloje (išskyrus aukštąsias mokyklas) nustato sveikatos apsaugos ministras kartu su švietimo ir mokslo ministru. Mokyklose gali būti vykdomos tik Švietimo ir mokslo ministerijos, kitų ministerijų ar savivaldybės institucijų patvirtintos mokinių sveikatinimo programos.

4. Mokyklose, skirtose mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, asmens sveikatos priežiūra vykdoma teisės aktų nustatyta tvarka.

5. Valstybė skatina ir remia juridinių ir fizinių asmenų, taip pat valstybėje narėje įsteigtų juridinių asmenų ar kitų organizacijų, ar jų padalinių, iniciatyvas, kurios padeda saugoti ir stiprinti mokinių sveikatą Lietuvoje.

6. Mokyklos rengia ir įgyvendina sveikatos stiprinimo programas. Jos gali būti remiamos iš valstybės ir (ar) savivaldybių visuomenės sveikatos rėmimo tikslinių programų ir kitų lėšų.

7. Statistinė informacija apie mokinių sveikatą, sveikatos rizikos veiksnius naudojama mokyklos veiklos kokybės įsivertinimui ir išoriniam vertinimui bei stebėsenai.

## **23 straipsnis. Pagalba mokyklai ir mokytojui**

1. Pagalbos mokyklai ir mokytojui paskirtis – teikti informacinę, ekspertinę, konsultacinę ir kvalifikacijos tobulinimo pagalbą, didinančią švietimo veiksmingumą ir skatinančią mokyklos veiklos tobulinimą ir mokytojo profesinį tobulėjimą.

2. Mokyklai ir mokytojui padedama tobulinti veiklą, siekti geresnės švietimo kokybės konsultuojant, atliekant mokyklos veiklos kokybės įsivertinimą ir išorinį vertinimą bei sudarant sąlygas mokytojams tobulinti kvalifikaciją.

3. Pagalbą mokykloms ir mokytojams teikia psichologinės, specialiosios pedagoginės, specialiosios, socialinės pedagoginės pagalbos teikėjai, kvalifikacijos tobulinimo, visuomenės sveikatos priežiūros specialistai, profesinės asociacijos ir kiti asmenys.

4. Pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimas yra sudedamoji neformaliojo suaugusiųjų švietimo dalis. Valstybinių (išskyrus aukštųjų mokyklų darbuotojus) ir savivaldybių švietimo įstaigų pedagoginių darbuotojų kvalifikacija tobulinama vadovaujantis švietimo ir mokslo ministro patvirtintais nuostatais.

5. Kvalifikacijos tobulinimo programas įgyvendina švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka akredituotos kvalifikacijos tobulinimo įstaigos.

## **TREČIASIS SKIRSNIS**

### **ŠVIETIMO PRIEINAMUMAS IR KOKYBĖ**

#### **24 straipsnis. Lietuvos gyventojų teisė ir pareiga mokytis**

1. Kiekvienas Lietuvos Respublikos pilietis, užsienietis, turintis teisę nuolat ar laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje, turi teisę mokytis, įgyti išsilavinimą ir kvalifikaciją.
2. Valstybė imasi priemonių, kad kiekvienas vaikas Lietuvoje mokytųsi pagal pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programas.
3. Kiekvienam Lietuvos Respublikos piliečiui, užsieniečiui, turinčiam teisę nuolat ar laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje, valstybė garantuoja:
  - 1) pradinį, pagrindinį ir vidurinį ugdymą;
  - 2) aukštojo mokslo studijų arba profesinio mokymo, suteikiančio pirmąją kvalifikaciją, programų prieinamumą.
4. Mokinyms, nutraukęs mokymąsi ar studijas, teisės aktuose ar sutartyse nustatyta tvarka gali jas atnaujinti toje pačioje ar kitoje mokykloje.
5. Asmeniui, įgijusiam pagrindinį ar vidurinį išsilavinimą ir pageidaujančiam geriau pasirengti toliau mokytis, sudaromos sąlygos mokytis pageidaujamų bendrojo ugdymo dalykų ir pasitikrinti mokymosi pasiekimus švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.
6. Lietuvos gyventojai turi teisę mokytis kitose užsienio valstybėse. Ši teisė įgyvendinama asmens iniciatyva, jos garantijas nustato Lietuvos Respublikos įstatymai arba tarptautiniai susitarimai.

#### **25 straipsnis. Lituanistinis švietimas ir galimybė mokytis lietuvių kalbos**

1. Užsienio lietuvių lituanistinio švietimo paskirtis – padėti išmokyti lietuvių kalbą ir ją išlaikyti, išsaugoti tautinį tapatumą, supažindinti su Lietuvos valstybės istorija, kultūra, paveldu ir sudaryti sąlygas saviraiškai lietuvių kalba.
2. Valstybė finansuoja ar kitaip skatina užsienio lietuvių veiklą lituanistinio švietimo srityje, lietuvių kilmės užsieniečius ir užsieniečius, kurie mokosi lietuvių kalbos ar studijuoja lietuvių kalbą ir kultūrą.
3. Pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) ar jos įgaliotos (įgaliotų) institucijos (institucijų) programą skiriama lėšų mokykloms užsienyje, kuriose mokoma lietuvių kalbos ar lietuvių kalba, ir asmenims, vykstantiems dirbti mokytojais ir dėstytojais į lituanistinio švietimo įstaigas, lituanistikos centrus užsienyje. Mokykloms užsienyje, kuriose mokoma lietuvių kalbos ar lietuvių kalba, valstybės turtas gali būti perduodamas panaudos pagrindais.
4. Švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka sudaromos galimybės lietuvių kilmės užsieniečiams ir išeiviams mokytis lietuvių kalba Lietuvos Respublikos mokyklose. Išeiviais laikomi Lietuvos Respublikos piliečiai, ne mažiau kaip 3 metus gyvenantys užsienyje, arba užsienio valstybių piliečiai, netekę Lietuvos Respublikos pilietybės. Lietuvių kilmės užsieniečiu laikomas užsienietis, kurio tėvai ar seneliai arba vienas iš tėvų ar senelių yra ar buvo lietuviai ir pats asmuo pripažįsta save lietuviu.

#### **26 straipsnis. Informavimas apie švietimą**

1. Informavimo apie švietimą paskirtis – teikti asmeniui informaciją, kuri padėtų pasirinkti jo interesus, polinkius, gebėjimus atitinkantį švietimą ir jo teikėją, siekiamą išsilavinimą ir profesiją.
2. Mokykla informaciją apie mokykloje vykdomas formaliojo ir neformaliojo švietimo programas, jų pasirinkimo galimybes, priėmimo sąlygas, mokamas paslaugas, mokytojų kvalifikaciją, svarbiausius mokyklos išorinio vertinimo rezultatus, mokyklos bendruomenės tradicijas ir pasiekimus skelbia viešai.
3. Profesinio informavimo ir konsultavimo paslaugos – informacija apie mokymosi galimybes pagal profesinio mokymo ir aukštojo mokslo studijų programas, mokymosi galimybes kitų užsienio valstybių mokyklose, įsidarbinimo galimybes Lietuvos darbo rinkoje ir konsultavimas. Šios paslaugos teikiamos mokyklose, informavimo centruose, konsultavimo tarnybose, darbo biržose pagal švietimo ir mokslo ministro bei socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatytus reikalavimus.

#### **27 straipsnis. Galimybė pasirinkti švietimo programas**

1. Asmuo, rinkdamasis švietimo programas, laikosi šio įstatymo 7–13 straipsniuose nustatyto programų nuoseklumo.

2. Mokinui suteikiama galimybė pagal gebėjimus ir polinkius rinktis švietimo programas, skirtingus jų variantus, švietimo programų modulius, dalykų kursų programas. Mokinys taip pat renka švietimo programą vykdančią mokyklą, kitą švietimo teikėją, mokymosi formą. Mokymosi pagal formaliojo švietimo programas (išskyrus aukštojo mokslo studijų programas) formas ir mokymo organizavimo pagal mokymosi formas tvarkos aprašus tvirtina švietimo ir mokslo ministras.

3. Mokinys, be privalomųjų mokomųjų dalykų, jų skirtingų programų (kursų), gali mokytis mokyklos siūlomų pasirenkamųjų dalykų.

4. Neformaliojo švietimo programas ir savišvietą asmuo renka laisvai.

## **28 straipsnis. Švietimo teikėjų tinklas**

1. Švietimo teikėjų tinklo paskirtis – užtikrinti visiems Lietuvos Respublikos piliečiams ir užsieniečiams, turintiems teisę nuolat ar laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje, privalomojo ir visuotinio švietimo prieinamumą, jo įvairovę, galimybes mokytis visą gyvenimą.

2. Švietimo teikėjų tinklą sudaro valstybinės, savivaldybių ir nevalstybinės bendrojo ugdymo mokyklos, profesinio mokymo įstaigos, aukštosios mokyklos, neformaliojo švietimo mokyklos, laisvieji mokytojai, kiti švietimo teikėjai.

3. Švietimo teikėjų tinklas kuriamas:

1) plėtojant švietimo programų ir švietimo įvairovę;

2) koordinuojant teikiamas švietimo programas;

3) steigiant, reorganizuojant, likviduojant, pertvarkant mokyklas ir atliekant jų struktūros pertvarką.

4. Švietimo ir mokslo ministras kartu su savivaldybėmis ir Vyriausybė užtikrina pakankamą valstybinių ir savivaldybių profesinio mokymo įstaigų ir bendrojo ugdymo mokyklų, skirtų šalies (regiono) mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, tinklą: Vyriausybė – valstybinių kolegijų tinklą, Seimas – valstybinių universitetų tinklą.

5. Kuriant valstybinių ir savivaldybių mokyklų tinklą teisės aktų nustatyta tvarka, turi būti konsultuojamasi su gyventojais ar jų grupėmis, kad būtų apgintas viešasis interesas.

6. Savivaldybė privalo turėti optimalų pradinio, pagrindinio, vidurinio ir neformaliojo vaikų ir suaugusiųjų švietimo programų teikėjų tinklą, užtikrinantį asmenų ugdymąsi ir jų teisę mokytis valstybine kalba, ir pagalbą mokiniui, mokytojui ir mokyklai teikiančių įstaigų tinklą. Vietovėse, kuriose savivaldybė neužtikrina asmenų teisės mokytis pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo programas valstybine kalba, gali būti steigiamos valstybinės mokyklos, kuriose ugdymo programos vykdomos valstybine kalba.

7. Vietovėse, kuriose tradiciškai gausiai gyvena tautinė mažuma, jeigu bendruomenė prašo, savivaldybė laiduoja mokymąsi tautinės mažumos kalba arba tautinės mažumos kalbos.

8. Mokyklų (išskyrus aukštąsias mokyklas), vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklas kuriamas vadovaujantis Vyriausybės patvirtintomis Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklėmis ir mokyklų bendruomenių nutarimais, jeigu šie neprieštarauja nurodytoms taisyklėms. Švietimo ir mokslo ministerija, savivaldybės, vadovaudamosi šiomis taisyklėmis, tvirtina ir įgyvendina mokyklų tinklo pertvarkos bendruosius planus.

9. Valstybė ir savivaldybės sudaro sąlygas nevalstybinėms mokykloms steigti ir veikti.

10. Neformaliojo švietimo teikėjų tinklą kuria valstybė, savivaldybės, fiziniai ir juridiniai asmenys, valstybėje narėje ar kitoje užsienio valstybėje įsteigti juridiniai asmenys ar kitos organizacijos, ar jų padaliniai.

## **29 straipsnis. Priėmimas į mokyklą, perėjimas ir perkėlimas į kitą mokyklą**

1. Asmuo turi teisę rinktis valstybinę, savivaldybės ar nevalstybinę mokyklą ir ją keisti.

2. Priėmimo į valstybinę ir savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklą tvarką nustato savininko teisės ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas), vadovaudamasi švietimo ir mokslo ministro patvirtintais bendraisiais priėmimo kriterijais.

3. Į valstybinę ir savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklą pirmumo teise privalo būti priimamas asmuo, gyvenantis mokyklos savininko teisės ir pareigas įgyvendinančios institucijos (dalyvių

susirinkimo) tai mokyklai priskirtoje aptarnavimo teritorijoje. Tėvų (globėjų, rūpintojų) ir vaiko pageidavimu vaikas gali būti priimtas į kitą bendrojo ugdymo mokyklą tuo atveju, jeigu joje yra laisvų vietų.

4. Į valstybinę ir savivaldybės ikimokyklinio ugdymo mokyklą ir bendrojo ugdymo mokyklą, skirtą mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdyti, į ikimokyklinio ugdymo mokyklos grupę ir bendrojo ugdymo mokyklos klasę, skirtą mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdyti, priimami asmenys, turintys didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių.

5. Priėmimo į nevalstybinę mokyklą, vykdančią formaliojo ir (ar) neformaliojo vaikų švietimo programas, tvarką nustato savininkas (dalyvių susirinkimas), vadovaudamasis šio įstatymo nustatytais priėmimo į atitinkamas programas reikalavimais.

6. Priėmimo į valstybinę ir savivaldybės ikimokyklinio ugdymo, formalųjį švietimą papildančio ugdymo mokyklą ir neformaliojo vaikų švietimo mokyklą tvarką nustato savininko teisės ir pareigos įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas).

7. Priėmimą į aukštąsias mokyklas nustato Mokslo ir studijų įstatymas.

8. Asmenų priėmimą į profesinio mokymo įstaigas ir neformaliojo suaugusiųjų švietimo programas vykdančias mokyklas nustato Profesinio mokymo įstatymas ir Neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatymas.

9. Vaikas iki 16 metų negali nutraukti mokymosi pagal privalomojo švietimo programas.

10. Mokykla, dėl objektyvių priežasčių negalinti užtikrinti mokiniui, kuris mokosi pagal privalomojo švietimo programas, psichologinės, specialiosios pedagoginės, specialiosios ar socialinės pedagoginės pagalbos, suderinusi su jo tėvais (globėjais, rūpintojais), pedagogine psichologine bei vaiko teisių apsaugos tarnyba, siūlo jam mokytis kitoje mokykloje.

11. Mokinys Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymo (toliau – Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymas) nustatytais pagrindais ir tvarka gali būti perkeltas į kitą mokyklą arba jam gali būti skirta kita minimalios ar vidutinės priežiūros priemonė.

### **30 straipsnis. Teisė mokytis valstybine ir gimtąja kalba**

1. Kiekvienam Lietuvos Respublikos piliečiui ir užsieniečiui, turinčiam teisę nuolat ar laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje, garantuojamas mokymas valstybine kalba ir valstybinės kalbos mokymasis.

#### **30 straipsnio 2 ir 3 dalių redakcija, galiojanti iki 2011 m. rugpjūčio 31 d.:**

2. Bendrojo ugdymo ir neformaliojo švietimo mokykloje, kurios nuostatuose (įstatuose), atsižvelgiant į tėvų (globėjų, rūpintojų) ir mokinių pageidavimą, įteisintas mokymas tautinės mažumos kalba ir tautinės mažumos kultūros puoselėjimas, ugdymo procesas vykdomas arba kai kurie dalykai mokomi tautinės mažumos kalba. Šiose mokyklose valstybinės lietuvių kalbos dalykas yra sudėtinė ugdymo programos dalis ir jos mokymui skiriama ne mažiau laiko kaip gimtosios kalbos mokymui. Tokiose mokyklose:

1) pradinio ir pagrindinio ugdymo programos vykdomos tautinės mažumos kalba, o tėvų (globėjų, rūpintojų) pageidavimu pasirinktų ugdymo programos dalykų gali būti mokoma valstybine kalba;

2) vidurinio ugdymo programa vykdoma tautinės mažumos kalba. Mokinių pasirinktų ugdymo programos dalykų gali būti mokoma valstybine kalba.

3. Valstybinė, savivaldybės ikimokyklinio ugdymo ir bendrojo ugdymo mokykla sudaro sąlygas tautinėms mažumoms priklausantiems mokiniams papildomai mokytis gimtosios kalbos, jeigu yra realus poreikis, yra tos kalbos specialistas ir ugdymo procesas vykdomas kita mokomąja kalba.

#### **30 straipsnio 2 ir 3 dalių redakcija, galiojanti nuo 2011 m. rugsėjo 1 d.:**

2. Bendrojo ugdymo ir neformaliojo švietimo mokyklos tautinėms mažumoms priklausantiems mokiniams sudaro sąlygas puoselėti tautinį, etninį ir kalbinį identitetą, mokytis gimtosios kalbos, istorijos ir kultūros. Bendrojo ugdymo ir neformaliojo švietimo mokykloje, kurios nuostatuose (įstatuose), atsižvelgiant į tėvų (globėjų, rūpintojų) ir mokinių pageidavimą, įteisintas mokymas tautinės mažumos kalbos arba mokymas tautinės mažumos kalba, ugdymo procesas gali būti vykdomas arba kai kurie dalykai mokomi tautinės mažumos kalba. Šiose mokyklose lietuvių kalbos dalykas yra sudėtinė ugdymo programos dalis ir jos mokymui skiriama ne mažiau laiko kaip gimtosios kalbos mokymui. Tokiose mokyklose:

1) Priešmokyklinio ugdymo programoje ne mažiau kaip 4 valandos per savaitę skiriamos ugdymui lietuvių kalba. Ikimokyklinio ugdymo programos dalis tėvų (globėjų, rūpintojų) pageidavimu gali būti vykdoma lietuvių kalba;

2) pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programos vykdomos dvikalbio ugdymo būdu: tautinės mažumos kalba ir lietuvių kalba. Lietuvių kalba pradinio ugdymo programoje mokoma integruotai, o pagrindinio ir vidurinio ugdymo programoje – per tas pamokas, kai einamos ugdymo programos temos iš Lietuvos istorijos ir geografijos, pasaulio pažinimo, mokoma pilietiškumo pagrindų;

3) tėvų (globėjų, rūpintojų) pageidavimu kitų pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programos dalykų mokoma lietuvių kalba.

3. Ugdymo lietuvių kalba tvarką bendrojo ugdymo ir neformaliojo švietimo mokykloje nustato švietimo ir mokslo ministras.

4. Tautinei mažumai priklausantis asmuo gimtosios kalbos gali mokytis neformaliojo švietimo programas vykdančioje mokykloje ar pas kitą švietimo teikėją.

5. Asmens, turinčio teisę nuolat ar laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje, vaikams sudaromos sąlygos mokytis valstybinės kalbos, valstybine kalba ir esant galimybei mokytis jų gimtosios kalbos.

6. Kurčiamam ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo mokyklose, skirtose mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, sudaromos sąlygos mokytis gimtosios (gestų) kalbos.

7. Visos bendrąjį ugdymą teikiančios mokyklos turi užtikrinti valstybinės kalbos mokėjimą pagal švietimo ir mokslo ministro patvirtintas bendrąsias programas.

8. Tradiciškai gausiai tautinių mažumų gyvenamuose rajonų centruose ir gyvenamosiose vietovėse, kuriose veikia kelios valstybine ir tautinių mažumų kalbomis mokymą vykdančios mokyklos arba viena valstybine ir tautinės mažumos kalba mokymą vykdanči mokykla, kuriose yra po vieną skirtingų mokymosi kalbų vienuoliktų klasių kompleksą, jų savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija, dalyvių susirinkimas (savininkas) turi užtikrinti, kad vidurinio ugdymo programa bent vienoje mokykloje (bent vienoje klasėje) būtų įgyvendinama valstybine kalba (išskyrus gimtąją kalbą).

### **31 straipsnis. Teisė mokytis tikybos**

1. Tikyba yra pasirenkama dorinio ugdymo dalis. Dorinis ugdymas yra pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo dalis. Tėvų (globėjų, rūpintojų) pageidavimu tikybos dalykas gali būti įtrauktas į jų vaikų ikimokyklinį ugdymą. Gali būti vykdomas religinis neformalusis švietimas ir savišvieta.

2. Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programos vykdančios mokyklos mokinys, sulaukęs 14 metų, turi teisę rinktis vieną iš privalomojo dorinio ugdymo dalykų: tradicinės religinės bendruomenės ar bendrijos tikybą arba etiką.

3. Jaunesniam negu 14 metų mokiniui tradicinės religinės bendruomenės ar bendrijos tikybos arba etikos dalyką parenka tėvai (globėjai, rūpintojai), valstybės globojamam mokiniui jo šeimoje ar giminėje išpažįstamos tradicinės religinės bendruomenės ar bendrijos tikybą arba etiką parenka vaiką globojanti institucija.

4. Tikybos mokymo formaliojo švietimo mokykloje (išskyrus aukštąją mokyklą) programą rengia atitinkama tradicinė religinė bendruomenė ar bendrija, pagal kompetenciją ją įvertina ir tvirtina jos vadovybė bei švietimo ir mokslo ministras.

5. Tikybos mokytis pagal formaliojo švietimo programas (išskyrus aukštojo mokslo studijų programas) gali asmuo, įgijęs aukštąjį arba aukštesnįjį išsilavinimą ir pedagogo kvalifikaciją arba turintis tam reikalingą specialųjį pasirengimą. Toks asmuo privalo turėti tradicinės religinės bendruomenės ar bendrijos vadovybės nustatyta tvarka išduotą leidimą (siuntimą) mokytis tikybos.

6. Mokykla, negalinti užtikrinti mokinių ar jų tėvų (globėjų, rūpintojų) pageidaujamos tradicinės religinės bendruomenės ar bendrijos tikybos mokymo, įskaito mokiniui tikybos mokymą sekmadieninėje mokykloje ar kitoje tikybos mokymo grupėje pagal šio straipsnio 4 ir 5 dalyse nustatytus reikalavimus.

7. Tikybai mokytis ir tikybos programą papildantiems bei mokinių saviraiškos poreikius tenkinantiems šios programos moduliams vykdyti sudaromos tokios pačios sąlygos kaip ir kitiems mokomiesiems pasirenkamiesiems dalykams mokytis bei jų programas papildantiems ir mokinių saviraiškos poreikius tenkinantiems šių programų moduliams vykdyti.

### **32 straipsnis. Švietimo prieinamumas dirbantiems asmenims**

1. Darbdavys sudaro sąlygas dirbančiam asmeniui mokytis įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.
2. Švietimo teikėjai sudaro sąlygas dirbančiam asmeniui mokytis įvairiomis mokymosi formomis.

### **33 straipsnis. Švietimo prieinamumas socialinę atskirtį patiriantiems asmenims**

1. Socialinę atskirtį patiriantiems skurdžiai gyvenančių šeimų, pabėgėlių, nesimokantiems mokykloje vaikams, bedarbiams, asmenims, grįžusiems iš įkalinimo įstaigų, taip pat asmenims, kurie gydomi nuo alkoholizmo ir narkomanijos, ir prie visuomenės nepritampantiems asmenims švietimo prieinamumas užtikrinamas teikiant jiems socialines paslaugas ir švietimo pagalbą.
2. Tikslines socialines ir švietimo programas vykdo Vyriausybė ir savivaldybės tiesiogiai arba per mokyklas. Šias programas gali rengti ir vykdyti nevyriausybinės organizacijos bei kiti juridiniai ir fiziniai asmenys.
3. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, remdamosi gyventojus registruojančių ir kitų valstybės ir žinybinių registrų duomenimis, nustato mokyklų nelankančių vaikų skaičių ir jų ugdymosi poreikius, kartu su mokyklomis vykdo tikslines šių vaikų įtraukimo į švietimo veiklą programas.

### **34 straipsnis. Švietimo prieinamumas mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių**

1. Mokiniui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, jeigu jo tėvai (globėjai, rūpintojai) pageidauja, sudaromos sąlygos ugdytis arčiau jo gyvenamosios vietos esančioje ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokykloje, profesinio mokymo įstaigoje arba bet kurioje valstybinėje, savivaldybės (regiono) mokykloje, skirtoje mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių. Mokyklą vaikui rekomenduoja pedagoginė psichologinė tarnyba.
2. Profesinio mokymo įstaiga, aukštoji mokykla nustato priėmimo į šias mokyklas tvarką asmenims, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių.
3. Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo prieinamumu rūpinasi savivaldybė, kurios teritorijoje jie gyvena. Švietimo prieinamumas užtikrinamas pritaikant mokyklos aplinką, teikiant psichologinę, specialiąją pedagoginę, specialiąją ir socialinę pedagoginę pagalbą, aprūpinant ugdymui skirtomis techninės pagalbos priemonėmis mokykloje ir specialiosiomis mokymo priemonėmis, kitais įstatymų nustatytais būdais.

### **35 straipsnis. Švietimo prieinamumas riboto judumo asmenims**

1. Vaikui, dėl ligos ar patologinės būklės negalinčiam mokytis bendrojo ugdymo mokykloje, sudaromos sąlygos mokytis stacionarinėje asmens sveikatos priežiūros įstaigoje, namuose, savarankiškai mokytis ir laikyti egzaminus. Mokinių mokymo stacionarinėje asmens sveikatos priežiūros įstaigoje ir namuose organizavimo tvarką nustato švietimo ir mokslo ministras, suderinęs su sveikatos apsaugos ministru.
2. Asmeniui, kuriam laikinai atimta ar apribota laisvė, Vyriausybės nustatyta tvarka sudaromos sąlygos mokytis jo perauklėjimo ar bausmės atlikimo vietoje, kad šis asmuo galėtų įgyti pradinį, pagrindinį ir vidurinį išsilavinimą, kvalifikaciją, savarankiškai lavintis.
3. Privalomosios karo tarnybos kariui jo tarnybos metu sudaromos sąlygos mokytis pagal bendrojo ugdymo mokyklos programų modulius, dalyvauti neformaliojo švietimo programose ir savišvietoje.

### **36 straipsnis. Vežimas, apgyvendinimas, maitinimas**

1. Mokiniai į atitinkamą ugdymo programą vykdančią mokyklą vadovaujantis Lietuvos Respublikos transporto lengvatų įstatymu (toliau – Transporto lengvatų įstatymas) vežami visuomeniniu transportu mokinio pažymėjime nurodytu maršrutu, mokykliniu autobusu arba kitu transportu. Į mokyklą ir atgal privalo būti vežami kaimuose, miesteliuose toliau kaip 3 kilometrai nuo mokyklos gyvenantys mokiniai, kurie mokosi pagal priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo programas. Priešmokyklinio ugdymo ir 1–8 klasių mokiniai vežami į artimiausią atitinkamą ugdymo programą vykdančią mokyklą.
2. Mokinių, kurie turi specialiųjų ugdymosi poreikių ir nepajėgia patys atvykti į bendrojo ugdymo mokyklą (negali savarankiškai vaikščioti, dėl didelių sutrikimų yra nesaugūs gatvėje), vežimą į mokyklą ir atgal organizuoja valstybinės ir savivaldybės mokyklos savininko teisės ir pareigos

įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas), kitų mokyklų – savininkas (dalyvių susirinkimas) savo nustatyta tvarka ir atvejais.

3. Studentai, profesinio mokymo įstaigų mokiniai, kurie mokosi pagal pirminio profesinio mokymo programas, ir neformaliojo vaikų švietimo mokyklų mokiniai į mokyklą vežami vietinio (miesto) ir (ar) tolimojo susisiekimo transportu. Kelionės į mokyklą ir atgal lengvatos jiems suteikiamos ir išlaidos kompensuojamos Transporto lengvatų įstatymo nustatyta tvarka ir atvejais.

4. Mokinys, priimtas mokytis į bendrojo ugdymo mokyklą iš nepriskirtos tai mokyklai aptarnavimo teritorijos, jo tėvų (globėjų, rūpintojų) pageidavimu apgyvendinamas bendrabutyje. Priėmimo į mokyklos bendrabutį tvarką nustato mokyklos valdymo organas.

5. Mokinys už gyvenimą valstybinės ir savivaldybės profesinio mokymo įstaigos bei aukštosios mokyklos bendrabutyje moka iš dalies. Atlyginimo dydį ir lengvatas, atsižvelgus į tėvų (globėjų, rūpintojų) ir mokinio socialinę padėtį, už gyvenimą bendrabutyje nustato mokyklos valdymo organas. Šios lėšos skiriamos bendrabučio išlaikymo išlaidoms padengti.

6. Mokinių gyvenimo valstybinės ir savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklos bendrabutyje išlaidos apmokamos iš mokyklos savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos (dalyvių susirinkimo) skirtų ūkio lėšų. Tėvai (globėjai, rūpintojai) už mokinių maitinimą moka švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.

7. Ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose, profesinio mokymo įstaigose, vykdančiose pirminį profesinį mokymą, mokinių maitinimas turi atitikti sveikatos apsaugos ministro nustatytus reikalavimus.

8. Mokiniai maitinami nemokamai Lietuvos Respublikos socialinės paramos mokiniams įstatymo nustatyta tvarka ir atvejais.

9. Už sąlygų sudarymą vaikų ir mokinių maitinimui organizuoti valstybinėje ir savivaldybės ikimokyklinio ugdymo ir bendrojo ugdymo mokykloje atsako savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas), kitose ikimokyklinio ugdymo ir bendrojo ugdymo mokyklose – savininkas (dalyvių susirinkimas). Už maitinimo organizavimą šioje dalyje nurodytose mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose, vykdančiose pirminį profesinį mokymą, atsako mokyklos vadovas.

### **37 straipsnis. Švietimo kokybė**

1. Už švietimo kokybę atsako švietimo teikėjas ir savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas). Formaliojo švietimo kokybę užtikrina valstybė, neformaliojo švietimo kokybę, įskaitant ir formalųjį švietimą papildančio ugdymo kokybę, valstybė užtikrina iš dalies.

2. Švietimo programos kokybės tobulinimą gali inicijuoti fiziniai ir juridiniai asmenys, kreipdamiesi į švietimo valdymo subjektus, švietimo teikėjus.

3. Švietimo kokybės samprata kuriama visuomenės, švietimo dalyvių ir švietimo valdymo subjektų. Švietimo valdymo subjektai inicijuoja ir organizuoja viešus švietimo paskirties, tikslų, jų siekimo būdų ir principų svarstymus, teikia svarstymams tyrimais ir analize pagrįstus švietimo būklės įrodymus, pagal savo kompetenciją įteisina susitarimus ir priima strateginius sprendimus.

4. Švietimo kokybei gerinti vykdoma švietimo stebėseną, tyrimai, mokyklų veiklos įsivertinimas ir išorinis vertinimas, mokyklų vadovų ir mokytojų atestacija, mokymosi pasiekimų vertinimas.

5. Mokyklos (išskyrus aukštąsias mokyklas) veiklos įsivertinimo sritis, atlikimo metodiką pasirenka mokyklos taryba. Ji analizuoja įsivertinimo rezultatus ir priima sprendimus dėl veiklos tobulinimo.

6. Mokyklos (išskyrus aukštąsias mokyklas) išorinis vertinimas atliekamas periodiškai, jį inicijuoja mokyklos savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija (valstybinės mokyklos – biudžetinės įstaigos), savivaldybės vykdomoji institucija (savivaldybės mokyklos – biudžetinės įstaigos), savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas) (valstybinės ir savivaldybės mokyklos – viešosios įstaigos), savininkas (dalyvių susirinkimas) (kitų mokyklų). Mokyklų, vykdančių bendrojo ugdymo ir formaliojo profesinio mokymo programas, veiklos išorinio vertinimo organizavimo ir vykdymo tvarką nustato švietimo ir mokslo ministras. Neformaliojo švietimo mokyklų veiklos išorinio vertinimo tvarką nustato valstybinės ir savivaldybės mokyklos savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas), kitų mokyklų – savininkas (dalyvių susirinkimas).

7. Aukštosios mokyklos veiklos vertinimas atliekamas Mokslo ir studijų įstatymo nustatyta tvarka.



### **38 straipsnis. Mokymosi pasiekimų vertinimas**

1. Mokymosi pasiekimų vertinimo paskirtis – padėti mokiniui pasitikrinti mokymosi pažangą, nustatyti jo pasiekimus ir, palyginus su bendrosiose programose nustatytais pasiekimų lygiais ar (ir) profesiniais arba profesinio rengimo standartais, padėti priimti sprendimus dėl tolesnio mokymosi ar veiklos.

2. Mokymosi pasiekimus įsivertina mokinys, vertina mokytojas, švietimo teikėjas, mokyklos savininko teisės ir pareigas įgyvendinanti institucija (valstybinės mokyklos – biudžetinės įstaigos), savivaldybės vykdomoji institucija ar jos įgaliotas asmuo (savivaldybės mokyklos – biudžetinės įstaigos), savininko teisės ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas) (valstybinės ir savivaldybės mokyklos – viešosios įstaigos), savininkas (dalyvių susirinkimas) (kitų mokyklų), Švietimo ir mokslo ministerija ir jos įgaliotos institucijos.

3. Bendrojo ugdymo programose dalyvaujančių mokinių mokymosi pasiekimų vertinimas ir vertinimo rezultatų panaudojimas reglamentuojamas švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka. Mokymosi pasiekimų vertinimas mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, atitinkamai pritaikomas.

4. Švietimo ir mokslo ministro įgaliotos institucijos ir savivaldybių vykdomosios institucijos organizuoja mokymosi pagal bendrojo ugdymo programas pasiekimų patikrinimus (brandos egzaminus, kitus egzaminus, įskaitas ir kitus mokymosi pasiekimų patikrinimo būdus) pagal švietimo ir mokslo ministro patvirtintas mokymosi pasiekimų patikrinimų programas ir mokymosi pasiekimų patikrinimų organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašus, mokinių pasiekimų tyrimus. Šie mokymosi pasiekimų patikrinimai organizuojami vienodi visų mokomųjų kalbų mokyklų mokiniams, nepažeidžiant lygių galimybių principo, apibrėžto šio įstatymo 5 straipsnyje. Visos bendrojo ugdymo mokyklos užtikrina lietuvių kalbos mokėjimą pagal bendrąją švietimo ir mokslo ministro patvirtintą programą (pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo ir brandos egzaminų).

5. Profesinio mokymo programose dalyvaujančių mokinių mokymosi pasiekimai vertinami Profesinio mokymo įstatymo nustatyta tvarka.

6. Aukštųjų mokyklų studentų mokymosi pasiekimai vertinami Mokslo ir studijų įstatymo nustatyta tvarka.

### **39 straipsnis. Mokymosi pasiekimų įteisinimas**

1. Mokymosi pasiekimus įteisinančių dokumentų, patvirtinančių bendrojo ugdymo programų baigimą ir išsilavinimo įgijimą, turinį, formą ir išdavimo tvarką nustato švietimo ir mokslo ministras.

2. Mokymosi pagal bendrojo ugdymo programas pasiekimų įteisinimo dokumentai išduodami:

1) pradinio išsilavinimo pažymėjimas – įgijusiam pradinį išsilavinimą;

2) pagrindinio išsilavinimo pažymėjimas – įgijusiam pagrindinį išsilavinimą;

3) brandos atestatas – įgijusiam vidurinį išsilavinimą;

4) pažymėjimas – baigusiam formaliojo švietimo programas, nurodytas šio įstatymo 72 straipsnio 1 dalyje;

5) mokymosi pasiekimų pažymėjimas – neįgijusiam pradinio, pagrindinio ar vidurinio išsilavinimo.

3. Kvalifikacijos ir mokymosi pasiekimus įteisinančių dokumentų, patvirtinančių profesinio mokymo programų baigimą, kompetencijų įvertinimą, kvalifikacijos suteikimą, išdavimą nustato Profesinio mokymo įstatymas.

4. Mokymosi pasiekimus įteisinančių dokumentų, patvirtinančių aukštojo mokslo studijų programų baigimą, aukštojo išsilavinimo, aukštojo mokslo kvalifikacijos suteikimą, išdavimą nustato Mokslo ir studijų įstatymas.

5. Asmeniui, baigusiam neformaliojo švietimo programą, išskyrus formalųjį švietimą papildančio ugdymo programą, gali būti išduotas pažymėjimas. Formalųjį švietimą papildančio ugdymo programą baigusiam asmeniui išduodamas pažymėjimas.

6. Išsilavinimas ir kvalifikacija, įgyti pagal užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų švietimo programas, pripažįstami Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių, įstatymų ir Vyriausybės nustatyta tvarka. Sprendimai dėl išsilavinimo ir kvalifikacijos pripažinimo gali būti skundžiami Vyriausybės įgaliotų institucijų sudarytoms apeliacinėms komisijoms.

### **40 straipsnis. Materialinis švietimo aprūpinimas ir mokymosi krūvis**

1. Mokymosi aplinka mokykloje ir mokinių mokymosi krūvis turi atitikti higienos normas ir teisės aktų nustatytus mokinių saugos bei sveikatos reikalavimus ir laiduoti švietimo programų vykdymą.

2. Ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo programas teikiančios mokyklos materialioji aplinka kuriama vadovaujantis švietimo ir mokslo ministro patvirtintais švietimo aprūpinimo standartais.

3. Švietimo ir mokslo ministras tvirtina bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių ir mokymo priemonių atitikties teisės aktams įvertinimo ir aprūpinimo jais tvarkos aprašą, nustatyta tvarka derina sveikatos apsaugos ministro tvirtinamas mokyklų higienos normas.

## **KETVIRTASIS SKIRSNIS**

### **MOKYKLŲ, PAGALBOS ĮSTAIGŲ STEIGIMAS, VEIKLA, PABAIGA IR**

### **PERTVARKYMAS**

#### **41 straipsnis. Mokyklų grupės ir tipai**

1. Formaliojo švietimo mokyklos skirstomos į šias grupes:

- 1) bendrojo ugdymo mokyklų;
- 2) profesinio mokymo įstaigų;
- 3) aukštųjų mokyklų.

#### **41 straipsnio 2 dalies redakcija, galiojanti iki 2015 m. rugpjūčio 31 d.:**

2. Bendrojo ugdymo mokyklų tipai yra: pradinė mokykla, progimnazija, pagrindinė mokykla, vidurinė mokykla, gimnazija.

#### **41 straipsnio 2 dalies redakcija, galiojanti nuo 2015 m. rugsėjo 1 d.:**

2. Bendrojo ugdymo mokyklų tipai yra: pradinė mokykla, progimnazija, pagrindinė mokykla, gimnazija.

3. Pradinės mokyklos tipui priskiriamos mokyklos, vykdančios pradinio ugdymo programą.

4. Progimnazijos tipui priskiriamos mokyklos, vykdančios pagrindinio ugdymo programos pirmąją dalį arba pagrindinio ugdymo programos pirmąją dalį ir pradinio ugdymo programą.

5. Pagrindinės mokyklos tipui priskiriamos mokyklos, vykdančios pagrindinio ugdymo programą ar pagrindinio ugdymo ir pradinio ugdymo programas.

\*6. Vidurinės mokyklos tipui priskiriamos mokyklos, vykdančios vidurinio ugdymo programą ar vidurinio ir pagrindinio ugdymo programas arba vidurinio, pagrindinio ir pradinio ugdymo programas.

**\*Pastaba. 41 straipsnio 6 dalis pripažįstama netekusia galios 2015 m. rugsėjo 1 d.**

7. Gimnazijos tipui priskiriamos mokyklos, vykdančios švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka akredituotą vidurinio ugdymo programą ir pagrindinio ugdymo programos antrąją dalį. Atskiru atveju (mokykla gyvenamosiose vietovėse, kuriose nėra kitų vidurinio ugdymo programą lietuvių ar (ir) tautinės mažumos kalba vykdančių bendrojo ugdymo mokyklų, arba bendrojo ugdymo mokykla, pagal Vyriausybės patvirtintus kriterijus priskirta miesto pakraščio mokyklai; pasienio ruože esanti bendrojo ugdymo mokykla; nevalstybinė mokykla; mokykla, skirta šalies (regiono) mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių; mokykla, vykdanči specializuoto ugdymo krypties programą, kuriai reikalingas ugdymo nuoseklumas, ir atitinkanti Vyriausybės patvirtintus kriterijus) gimnazija gali vykdyti akredituotą vidurinio ugdymo programą ir pagrindinio ugdymo programą ar akredituotą vidurinio ugdymo programą, pagrindinio ugdymo programą ir pradinio ugdymo programą vadovaudamasi šio įstatymo 28 straipsnio nuostatomis ir Vyriausybės patvirtintomis Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklėmis.

8. Bendrojo ugdymo mokyklos šio įstatymo 43 straipsnyje nustatyta tvarka gali vykdyti profesinio mokymo programas.

9. Tenkinant skirtingus mokinių ugdymosi poreikius ir atsižvelgiant į skirtingas švietimo programų vykdymo sąlygas, bendrojo ugdymo mokyklos gali būti įvairių paskirčių. Bendrojo ugdymo mokyklų paskirčių ir vykdomų ugdymo programų galimą įvairovę nustato Vyriausybės patvirtintos Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklės.

10. Profesinio mokymo įstaigos į tipus neskirstomos.
11. Profesinio mokymo įstaigos gali vykdyti pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programas.
12. Aukštųjų mokyklų tipus nustato Mokslo ir studijų įstatymas.
13. Neformaliojo švietimo mokyklos skirstomos į šias grupes:
  - 1) ikimokyklinio ugdymo mokyklų;
  - 2) neformaliojo vaikų švietimo mokyklų ir formalųjį švietimą papildančio ugdymo mokyklų;
  - 3) neformaliojo suaugusiųjų švietimo mokyklų.
14. Ikimokyklinio ugdymo, neformaliojo vaikų švietimo ir neformaliojo suaugusiųjų švietimo mokyklos į tipus neskirstomos.
15. Mokyklų pavadinimų (išskyrus aukštųjų mokyklų pavadinimus) sudarymo ir rašymo tvarką, suderinus su Valstybine lietuvių kalbos komisija, tvirtina švietimo ir mokslo ministras. Mokyklos pavadinime grupę ar tipą nusakantis žodis gali būti nevartojamas.

#### **42 straipsnis. Mokyklų ir švietimo pagalbos įstaigų steigimas**

1. Mokyklas ir švietimo pagalbos įstaigas (toliau – pagalbos įstaigos) gali steigti:
  - 1) Lietuvos Respublikos Seimas (toliau – Seimas) – valstybinį universitetą Vyriausybės teikimu;
  - 2) Vyriausybė – valstybinę kolegiją Švietimo ir mokslo ministerijos teikimu, prireikus vadovaudamasi Vyriausybės patvirtintomis Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklėmis – švietimo įstaigas, kurių teisinė forma – viešoji įstaiga;
  - 3) Švietimo ir mokslo ministerija – profesinio mokymo įstaigas, prireikus – bendrojo ugdymo mokyklas, kurių teisinė forma – biudžetinė įstaiga, vadovaudamasi Vyriausybės patvirtintomis Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklėmis ir gavusi finansų ministro rašytinį sutikimą; neformaliojo švietimo mokyklas, pagalbos įstaigas, gavusi finansų ministro rašytinį sutikimą;
  - 4) kitos ministerijos, Vyriausybės įstaigos, įstaigos prie ministerijų – profesinio mokymo įstaigas, kurių teisinė forma – biudžetinė įstaiga, vadovaudamasi Vyriausybės patvirtintomis Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklėmis ir gavusios švietimo ir mokslo ministro bei finansų ministro rašytinius sutikimus; neformaliojo suaugusiųjų švietimo mokyklas, kurių teisinė forma – biudžetinė įstaiga, gavusios švietimo ir mokslo ministro bei finansų ministro rašytinius sutikimus;
  - 5) savivaldybės taryba – neformaliojo švietimo mokyklas – savarankiškai, pagalbos įstaigas – vadovaudamasi Vyriausybės nustatytais pagalbos įstaigų steigimo, reorganizavimo, likvidavimo ir pertvarkymo kriterijais, bendrojo ugdymo mokyklas, profesinio mokymo įstaigas – vadovaudamasi Vyriausybės patvirtintomis Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklėmis;
  - 6) kiti Lietuvos Respublikoje įsteigti juridiniai asmenys, taip pat valstybės narės juridiniai asmenys ar kitos organizacijos, fiziniai asmenys bei kitų valstybių juridiniai ir fiziniai asmenys – bendrojo ugdymo, neformaliojo švietimo mokyklas, profesinio mokymo įstaigas, aukštąsias mokyklas, pagalbos įstaigas.
2. Aukštosios mokyklos steigiamos vadovaujantis Mokslo ir studijų įstatymu.
3. Mokyklos steigėjais gali būti keli fiziniai ir juridiniai asmenys, sudarę mokyklos steigimo sandorį. Valstybinės ir savivaldybės mokyklos dalyviais negali būti užsienio valstybių juridiniai ir fiziniai asmenys.
4. Užsienio mokyklų filialai ir tarptautinių organizacijų mokyklos Lietuvoje gali būti steigiamos Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių ir teisės aktų nustatytais sąlygomis ir tvarka. Šiems filialams ir mokykloms netaikomas finansavimas iš valstybės biudžeto, jeigu Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys ar specialūs įstatymai nenustato kitaip.

#### **43 straipsnis. Mokyklos veikla**

1. Valstybinė ir savivaldybės mokykla yra viešasis juridinis asmuo, veikiantis kaip biudžetinė arba viešoji įstaiga. Ji savo veikloje vadovaujasi atitinkamai šiuo ir Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymu arba Viešųjų įstaigų įstatymu. Nevalstybinė mokykla yra juridinis asmuo. Jo teisinę formą pasirenka savininkas (dalyvių susirinkimas).

2. Mokykla savo veiklą pradeda įregistravus mokyklą Juridinių asmenų registre Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – Civilinis kodeksas) ir Juridinių asmenų registro nuostatų nustatyta tvarka.

3. Mokykla veikia pagal nuostatus, įstatus, statutą (toliau – įstatai), mokyklos steigimo sandorį. Mokykla nusistato mokyklos bendruomenės narių elgesio ir etikos normas.

4. Valstybinės ir savivaldybės mokyklos (išskyrus aukštąsias mokyklas) įstatai rengiami vadovaujantis švietimo ir mokslo ministro patvirtintais Nuostatų, įstatų ar statutų įforminimo reikalavimais.

5. Aukštosios mokyklos veiklą nustato jos statutas. Statutas rengiamas ir tvirtinamas Mokslo ir studijų įstatymo nustatyta tvarka.

6. Mokslo metų pradžią ir trukmę bendrojo ugdymo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose pagal pirminio profesinio mokymo programas nustato švietimo ir mokslo ministras; valstybinėse ir savivaldybių neformaliojo švietimo mokyklose – savininko teisės ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas), kitose neformaliojo švietimo mokyklose – savininkas (dalyvių susirinkimas). Tęstinio profesinio mokymo pradžią nustato mokykla. Ugdymo pagal neformaliojo švietimo programas pradžią valstybinėse ir savivaldybių bendrojo ugdymo mokyklose, profesinio mokymo įstaigose nustato savininko teisės ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas), kitose bendrojo ugdymo mokyklose, profesinio mokymo įstaigose – savininkas (dalyvių susirinkimas).

7. Mokykloje gali būti vykdomos tik Studijų, mokymo programų ir kvalifikacijų registre įregistruotos formaliojo švietimo programos. Mokykla bendrojo ugdymo programas gali vykdyti, jei atitinka Vyriausybės patvirtintose Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklėse nustatytus bendruosius ir specialiuosius kriterijus. Mokykla formaliojo profesinio mokymo programas gali vykdyti tik turėdama švietimo ir mokslo ministro išduotą licenciją, už kurios išdavimą, papildymą ar patikslinimą mokama valstybės rinkliava. Formaliojo profesinio mokymo licencijavimo taisyklės tvirtina Vyriausybė.

8. Mokykla (išskyrus aukštąją mokyklą) ar kitas švietimo teikėjas mokinių priėmimą ir mokymą pradeda tik gavę licenciją ir (ar) rašytinį sutikimą, jeigu jie yra privalomi.

9. Valstybinė ir savivaldybės formaliojo švietimo mokykla savininko teisės ir pareigas įgyvendinančios institucijos (dalyvių susirinkimo), kitos formaliojo švietimo mokyklos – savininko (dalyvių susirinkimo) sprendimu gali vykdyti neformaliojo švietimo programas.

10. Mokykla gali:

1) savininko teisės ir pareigas įgyvendinančios institucijos (dalyvių susirinkimo) (valstybinės ir savivaldybės mokyklos), savininko (dalyvių susirinkimo) (kitų mokyklų) arba mokyklos įstatuose nustatytu mastu priimti įsipareigojimus, sudaryti mokymo ir kitas sutartis;

2) savininko teisės ir pareigas įgyvendinančios institucijos (dalyvių susirinkimo) (valstybinės ir savivaldybės mokyklos), savininko (dalyvių susirinkimo) (kitų mokyklų) leidimu steigti filialus ir atstovybes;

3) įstatymų nustatyta tvarka jungtis į asociacijas;

4) nustatyti teikiamų švietimo ar papildomų paslaugų kainas, įkainius ir tarifus tais atvejais, kai šio bei kitų įstatymų nustatyta tvarka jų nenustato Vyriausybė arba savininko teisės ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas) (valstybinės ir savivaldybės mokyklos), savininkas (dalyvių susirinkimas) (kitų mokyklų);

5) Švietimo ir mokslo ministerijos nustatyta tvarka vykdyti šalies ir tarptautinius švietimo projektus;

6) verstis mokyklos įstatuose leista ūkine komercine veikla, jeigu tai neprieštarauja įstatymams;

7) turėti kitų šio įstatymo nenustatytų teisių ir pareigų, jeigu jos neprieštarauja įstatymams.

11. Mokykla privalo užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką, ugdymo, mokymo, studijų, švietimo programų vykdymą, atvirumą vietos bendruomenei, mokymo sutarties sudarymą ir sutartų įsipareigojimų vykdymą, geros kokybės švietimą.

12. Bendrojo ugdymo ir ikimokyklinio ugdymo mokyklose, profesinio mokymo įstaigose, vykdančiose pirminį profesinį mokymą, saugios ir palankios mokiniams aplinkos kūrimu rūpinasi Vaiko gerovės komisija. Ji organizuoja ir koordinuoja švietimo programų pritaikymą mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, švietimo pagalbos teikimą ir atlieka kitas su vaiko gerove susijusias

funkcijas. Vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarką nustato švietimo ir mokslo ministras.

13. Mokykloje gali veikti mokinių ir jaunimo organizacijos, kurios skatina mokinių dorinį, tautinį, pilietinį sąmoningumą, patriotizmą, puoselėja kultūrinę ir socialinę brandą, padeda tenkinti jų saviugdos ir saviraiškos poreikius. Mokinių ir jaunimo organizacijos savo veiklą grindžia nustatyta tvarka įregistruotais įstatais, jų veikla neturi prieštarauti Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir įstatymams.

14. Mokykloje veikiančioms mokinių ir jaunimo organizacijoms sudaromos palankios veiklos sąlygos. Šias organizacijas gali finansuoti ir kitais būdais jų veiklą skatinti valstybė, valstybinės ir savivaldybės mokyklos – savininko teisės ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas), kitų mokyklų – savininkas (dalyvių susirinkimas) ar kiti fiziniai bei juridiniai asmenys.

#### **44 straipsnis. Mokyklos, pagalbos įstaigos pabaiga ir pertvarkymas**

1. Valstybinės profesinio mokymo įstaigos, bendrojo ugdymo mokyklos savininko teisės ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas) mokyklą reorganizuoja, likviduoja ar pertvarko vadovaudamasi Vyriausybės patvirtintomis Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklėmis ir gavusi mokyklos steigimui pritarusių institucijų rašytinius sutikimus. Valstybinės neformaliojo švietimo mokyklos, pagalbos įstaigos savininko teisės ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas) mokyklą, įstaigą reorganizuoja, likviduoja ar pertvarko gavusi mokyklos, įstaigos steigimui pritarusių institucijų rašytinius sutikimus.

2. Savivaldybės taryba neformaliojo švietimo mokyklas (biudžetines įstaigas) reorganizuoja, likviduoja ar pertvarko savarankiškai, bendrojo ugdymo mokyklas (biudžetines įstaigas), profesinio mokymo įstaigas (biudžetines įstaigas) – vadovaudamasi Vyriausybės patvirtintomis Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklėmis, pagalbos įstaigas (biudžetines įstaigas) – Vyriausybės nustatytais pagalbos įstaigų steigimo, reorganizavimo, likvidavimo ir pertvarkymo kriterijais. Savivaldybės neformaliojo švietimo mokyklos (viešosios įstaigos) reorganizuojamos, likviduojamos ar pertvarkomos savininko teisės ir pareigas įgyvendinančios institucijos (dalyvių susirinkimo) sprendimu, bendrojo ugdymo mokyklos (viešosios įstaigos), profesinio mokymo įstaigos (viešosios įstaigos) – savininko teisės ir pareigas įgyvendinančios institucijos (dalyvių susirinkimo) sprendimu vadovaujantis Vyriausybės patvirtintomis Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklėmis, pagalbos įstaigos (viešosios įstaigos) – savininko teisės ir pareigas įgyvendinančios institucijos (dalyvių susirinkimo) sprendimu vadovaujantis Vyriausybės nustatytais pagalbos įstaigų steigimo, reorganizavimo, likvidavimo ir pertvarkymo kriterijais. Tais atvejais, kai savivaldybės tarybos sprendimų projektai dėl bendrojo ugdymo mokyklų reorganizavimo, likvidavimo ir pertvarkymo prieštarauja mokyklos bendruomenės sprendimams, siūlymus dėl tokios mokyklos reorganizavimo, likvidavimo ir pertvarkymo pateikia Švietimo ir mokslo ministerija. Mokyklos bendruomenės sprendimų priėmimo tvarką nustato švietimo ir mokslo ministras.

3. Nevalstybinė mokykla, nevalstybinė pagalbos įstaiga reorganizuojama, likviduojama ar pertvarkoma savininko (dalyvių susirinkimo) sprendimu ar kitais įstatymų nustatytais atvejais.

4. Mokyklos (išskyrus aukštąsias mokyklas) struktūros pertvarka – mokyklos grupės ar tipo pakeitimas arba vykdomos organizacinės veiklos pakeitimai (klasių, grupių, skyrių, filialų steigimas ar likvidavimas, mokymo valstybine kalba ar tautinės mažumos kalba įvedimas ar pabaiga mokykloje, paskirties keitimas) – vykdoma valstybinės ir savivaldybės mokyklos – savininko teisės ir pareigas įgyvendinančios institucijos (dalyvių susirinkimo), kitų mokyklų – savininko (dalyvių susirinkimo) sprendimu, jeigu įstatymai, nustatantys konkrečias juridinių asmenų teisinės formas, nenustato kitaip. Mokyklų (išskyrus aukštąsias mokyklas), vykdančių formaliojo švietimo programas, struktūros pertvarka vykdoma vadovaujantis Vyriausybės patvirtintomis Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklėmis. Valstybinės mokyklos (išskyrus profesinio mokymo įstaigą) grupės ar tipo pakeitimas atliekamas gavus švietimo ir mokslo ministro rašytinį sutikimą.

5. Mokyklos vadovas apie savininko teisės ir pareigas įgyvendinančios institucijos (dalyvių susirinkimo) (valstybinės ir savivaldybės mokyklos), savininko (dalyvių susirinkimo) (kitų mokyklų) sprendimą dėl mokyklos reorganizavimo, likvidavimo, pertvarkymo arba mokyklos grupės ar tipo pakeitimo privalo raštu pranešti kiekvienam mokiniui ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos. Mokykla privalo vykdyti mokymo sutartyje numatytus mokyklos įsipareigojimus mokiniams.

6. Savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas) (valstybinės ir savivaldybės mokyklos), savininkas (dalyvių susirinkimas) (kitų mokyklų) mokyklą, pagalbos įstaigą reorganizuoja, likviduoja ar pertvarko Civilinio kodekso ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Mokyklos (išskyrus aukštąsias mokyklas), pagalbos įstaigos reorganizavimo procedūros pradedamos ne vėliau kaip 4 mėnesiai iki jų pabaigos ir turi būti baigtos iki einamųjų metų rugpjūčio 31 dienos (o jeigu mokslo metai prasideda ne rugsėjo 1 d., – iki mokslo metų pradžios).

7. Aukštosios mokyklos reorganizuojamos, likviduojamos ir pertvarkomos Mokslo ir studijų įstatymo nustatyta tvarka.

## **PENKTASIS SKIRSNIS**

### **MOKINIO, TĖVŲ (GLOBĖJŲ, RŪPINTOJŲ), MOKYTOJO IR KITO ŠVIETIMO TEIKĖJO TEISĖS IR PAREIGOS**

#### **45 straipsnis. Mokinio ir švietimo teikėjo susitarimai**

1. Švietimo santykiai tarp mokinio ir švietimo teikėjo įforminami mokymo sutartimi.
2. Mokymo sutartį už vaiką iki 14 metų jo vardu sudaro tėvai (globėjai), veikdami išimtinai vaiko interesais.
3. Vaikas nuo 14 iki 18 metų mokymo sutartį sudaro turėdamas tėvų (rūpintojų) rašytinį sutikimą.
4. Mokymo sutartyje nurodomos mokymo sutarties šalys, mokymosi programa, jos baigimo forma, šalių įsipareigojimai, mokymo sutarties terminas, jos keitimo, nutraukimo pagrindai ir padariniai.
5. Švietimo santykiai prasideda nuo mokinio pirmos mokymosi dienos. Mokymo sutartys sudaromos iki pirmos mokymosi dienos. Mokymo sutarties nuostata, prieštaraujanti šiam ir kitiems įstatymams, negalioja. Mokymo sutartis registruojama mokykloje, jeigu kiti įstatymai nenustato kitaip.
6. Profesinio mokymo sutartys sudaromos Profesinio mokymo įstatymo nustatyta tvarka, aukštojo mokslo studijų sutartys – Mokslo ir studijų įstatymo nustatyta tvarka.

#### **46 straipsnis. Mokinio teisės ir pareigos**

1. Mokinys turi teisę:
  - 1) nemokamai gauti informaciją apie veikiančias mokyklas, švietimo programas, mokymosi formas;
  - 2) pagal savo gebėjimus ir poreikius mokytis mokykloje, savarankiškai mokytis ir įgyti išsilavinimą, kvalifikaciją;
  - 3) sulaukęs 14 metų, savarankiškai pasirinkti dorinio ugdymo (tikiybės arba etikos) programą;
  - 4) gauti geros kokybės švietimą;
  - 5) pasirinkti formaliojo švietimo programas papildančius ir jo saviraiškos poreikius tenkinančius šių programų modulius, pasirenkamųjų dalykų programas, kursus;
  - 6) į psichologinę, specialiąją pedagoginę, specialiąją, socialinę pedagoginę pagalbą, profesinį orientavimą ir švietimo informacinę pagalbą, sveikatos priežiūrą mokykloje, informaciją apie savo pasiekimų vertinimą ir kitą su mokymusi susijusią informaciją;
  - 7) mokytis savitarpio pagarba grįstoje, psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugioje aplinkoje, turėti higienos reikalavimus atitinkančius mokymosi krūvį ir aplinką;
  - 8) į nešališką mokymosi pasiekimų įvertinimą;
  - 9) dalyvauti mokyklos savivaldoje;
  - 10) įstatymų nustatyta tvarka ginti savo teises;
  - 11) naudotis kitomis Profesinio mokymo įstatymo ar Neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatymo ir kitų įstatymų nustatytomis teisėmis.
2. Mokinys privalo:
  - 1) sudarius mokymo sutartį, laikytis visų jos sąlygų, mokyklos vidaus tvarką nustatančių dokumentų reikalavimų;
  - 2) lankyti mokyklą, stropiai mokytis, laikytis mokinio elgesio normų, gerbti mokytojus ir kitus mokyklos bendruomenės narius, nepažeisti jų teisių ir teisėtų interesų;
  - 3) mokytis pagal pradinio ir pagrindinio ugdymo programas iki 16 metų.

#### **47 straipsnis. Tėvų (globėjų, rūpintojų) teisės ir pareigos**

1. Tėvai (globėjai, rūpintojai) turi teisę:

- 1) nemokamai gauti informaciją apie veikiančias mokyklas, švietimo programas, mokymo formas;
- 2) dalyvauti parenkant (prireikus parinkti) vaikui ugdymo programą, formą, mokyklą ar kitą švietimo teikėją;
- 3) gauti informaciją apie vaiko būklę, ugdymo ir ugdymosi poreikius, pažangą, mokyklos lankymą ir elgesį;
- 4) dalyvauti mokyklos savivaldoje;
- 5) dalyvauti įvertinant vaiko specialiuosius ugdymosi poreikius ir gauti išsamią informaciją apie įvertinimo rezultatus;
- 6) 6 metų sulaukusį vaiką, jei jis yra pakankamai subrendęs, leisti mokytis pagal pradinio ugdymo programą;
- 7) reikalauti, kad vaikui būtų teikiamas geros kokybės ugdymas;
- 8) naudotis kitų įstatymų nustatytais teisėmis.

2. Tėvai (globėjai, rūpintojai) privalo:

- 1) vaiką, kuriam tais kalendoriniais metais sueina 7 metai, leisti mokytis pagal pradinio ugdymo programą, išskyrus šio įstatymo 9 straipsnio 3 dalyje numatytus atvejus;
- 2) sudaryti vaikui sveikas ir saugias gyvenimo sąlygas, gerbti vaiko asmenybę, apsaugoti jį nuo smurto, prievartos ir išnaudojimo, užtikrinti, kad vaikas laiku pasitikrintų sveikatą;
- 3) bendradarbiauti su mokyklos vadovu, kitu švietimo teikėju, mokytojais, kitais specialistais, teikiančiais specialiąją, psichologinę, socialinę pedagoginę, specialiąją pedagoginę pagalbą, sveikatos priežiūrą, sprendžiant vaiko ugdymosi klausimus ir vykdyti jų rekomendacijas;
- 4) parinkti savo vaikams iki 14 metų dorinio ugdymo (tikybės arba etikos) programą;
- 5) ugdyti vaiko vertybines orientacijas, kontroliuoti ir koreguoti jo elgesį;
- 6) užtikrinti vaiko parengimą mokyklai, jo mokymąsi pagal pradinio ir pagrindinio ugdymo programas iki 16 metų;
- 7) užtikrinti vaiko punctualų ir reguliarių mokyklos lankymą; jeigu vaikas negali atvykti į mokyklą, nedelsdami informuoti mokyklą;
- 8) dalyvauti parenkant vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo programą ir mokyklą.

#### **48 straipsnis. Teisė dirbti mokytoju**

1. Dirbti mokytoju turi teisę:

- 1) pedagogas – pagal bendrojo ugdymo, profesinio mokymo ir neformaliojo švietimo programas;
- 2) asmuo, įgijęs aukštąjį (aukštesnįjį, įgytą iki 2009 metų, ar specialųjį vidurinį, įgytą iki 1995 metų) išsilavinimą, – pagal bendrojo ugdymo, profesinio mokymo ir neformaliojo švietimo programas; asmenys per 2 metus nuo darbo mokytoju pagal ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio ugdymo ir bendrojo ugdymo programas pradžios privalo įgyti pedagogo kvalifikaciją; asmenys per vienus metus nuo darbo mokytoju pagal profesinio mokymo ir neformaliojo (išskyrus ikimokyklinio ugdymo ir priešmokyklinio ugdymo programas) švietimo programas pradžios privalo išklausti švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka pedagoginių ir psichologinių žinių kursą;
- 3) asmuo, baigęs profesinio mokymo programą, įgijęs vidurinį išsilavinimą ir kvalifikaciją, turintis 3 metų atitinkamos srities darbo stažą ir išklauses švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka pedagoginių ir psichologinių žinių kursą, – pagal profesinio mokymo ir neformaliojo (išskyrus ikimokyklinio ugdymo ir priešmokyklinio ugdymo programas) švietimo programas;
- 4) asmuo, nurodytas šio įstatymo 31 straipsnio 5 dalyje, – mokytis tikybės;
- 5) asmuo, įgijęs vidurinį išsilavinimą ir išklauses švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka pedagoginių ir psichologinių žinių kursą, – pagal neformaliojo (išskyrus ikimokyklinio ugdymo ir priešmokyklinio ugdymo bei formalųjį švietimą papildančio ugdymo programas) švietimo programas;
- \*6) asmuo, studijuojantis aukštojoje mokykloje, – pagal ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio ugdymo ir bendrojo ugdymo programas.

**\*Pastaba. 48 straipsnio 1 dalies 6 punktą pripažįstamas netekusiu galios 2011 m. rugsėjo 1 d.**

2. Kvalifikacijų, priskiriamų pedagogo kvalifikacijai, aprašą tvirtina švietimo ir mokslo ministras. Atvejus, kada asmenys laikomi turinčiais pedagogo kvalifikaciją, nustato švietimo ir mokslo ministras.

3. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti mokytojai privalo turėti švietimo ir mokslo ministro nustatytą kvalifikaciją.

4. Asmuo, kuris yra įgijęs kvalifikaciją valstybėje narėje arba Šveicarijos Konfederacijoje, kuriam Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo nustatyta tvarka pripažinta atitinkama kvalifikacija ir kuris atitinka šio straipsnio 1 ir 3 dalyse nustatytus reikalavimus, gali dirbti mokytoju Lietuvoje.

5. Asmuo, kuris yra įgijęs kvalifikaciją užsienio valstybėje, išskyrus kvalifikaciją, įgytą valstybėje narėje arba Šveicarijos Konfederacijoje, kuriam Vyriausybės nustatyta tvarka pripažinta atitinkama kvalifikacija ir kuris atitinka šio straipsnio 1 ir 3 dalyse nustatytus reikalavimus, gali dirbti mokytoju Lietuvoje.

6. Jeigu kiti įstatymai mokytojams nustato kitokius reikalavimus, negu numatyti šio straipsnio 1 ir 3 dalyse, taikomi kituose įstatymuose nustatyti reikalavimai.

7. Mokykloje Lietuvos Respublikos teisės aktų ir tarptautinių sutarčių nustatyta tvarka gali dirbti užsienio valstybės pilietis ar asmuo be pilietybės.

8. Mokytoju negali dirbti asmuo:

- 1) neatitinkantis šio straipsnio 1, 3, 4, 5 ir 6 dalyse nustatytų reikalavimų;
- 2) nuteistas už tyčinę nusikalstamą veiką;
- 3) teismo sprendimu pripažintas neveksniu ar ribotai veiksnium, – iki jo pripažinimo veiksnium ar veiksnumo apribojimo panaikinimo;
- 4) kuriam teismo sprendimu apribota tėvų valdžia, – apribojimo laikotarpiu;
- 5) sergantis Sveikatos apsaugos ministerijos atitinkamame sąraše nurodytomis ligomis;
- 6) buvęs SSRS valstybės saugumo komiteto (NKVD, NKGB, MGB, KGB) kadrinis darbuotojas, kuriam taikomi Lietuvos Respublikos įstatyme „Dėl SSRS valstybės saugumo komiteto (NKVD, NKGB, MGB, KGB) vertinimo ir šios organizacijos kadrinių darbuotojų dabartinės veiklos“ numatyti apribojimai;

7) kitais teisės aktų nustatytais atvejais.

9. Mokyklos vadovas mokytojus priima ir atleidžia iš darbo švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.

#### **49 straipsnis. Mokytojo teisės ir pareigos**

1. Mokytojas turi teisę:

- 1) siūlyti savo individualias programas; pasirinkti pedagoginės veiklos būdus ir formas;
- 2) ne mažiau kaip 5 dienas per metus dalyvauti kvalifikacijos tobulinimo renginiuose;
- 3) būti atestuotas ir įgyti kvalifikacinę kategoriją švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka;
- 4) dirbti savitarpio pagarba grįstoje, psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugioje aplinkoje, turėti higienos reikalavimus atitinkančią ir tinkamai aprūpintą darbo vietą;

5) dalyvauti mokyklos savivaldoje;

6) siūlyti mokyklos vadovui kreiptis į savivaldybės administracijos direktorių dėl minimalios ar vidutinės priežiūros priemonės vaikui skyrimo, taip pat siūlyti mokyklos vadovui skirti vaikui už švietimo įstaigos vidaus tvarkos taisyklių ir mokinio elgesio normų pažeidimus drausmines auklėjamojo poveikio priemones, nurodytas Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme (toliau – Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas);

7) naudotis kitomis Profesinio mokymo, Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir kitų įstatymų nustatytais teisėmis.

2. Mokytojas privalo:

- 1) užtikrinti ugdomų mokinių saugumą, geros kokybės ugdymą;
- 2) ugdyti tvirtas mokinių dorovės, pilietines, tautines ir patriotines nuostatas, pagarbą tėvams, savo kultūriniam identitetui laiduoti mokinių asmenybės galių plėtotę, suprantamai ir aiškiai, taisyklinga lietuvių kalba perteikti ugdymo turinį, kai teisės aktais nustatyta, kad atitinkamas ugdymo turinys perteikiamas lietuvių kalba;

3) laikytis švietimo įstaigų nusistatytų etikos normų ir švietimo įstaigos vidaus tvarką nustatančių dokumentų reikalavimų;



- 4) tobulinti savo kvalifikaciją;
  - 5) ugdyti remdamasis mokinių gebėjimais ir polinkiais, stiprinti mokymosi motyvaciją ir pasitikėjimą savo gebėjimais, suteikti pagalbą mokiniams, turintiems ugdymosi, mokymosi sunkumų ir specialiųjų ugdymosi poreikių, pritaikyti jiems dalyko programą, turinį, metodus;
  - 6) nešališkai vertinti mokinių mokymosi pasiekimus ir nuolat juos informuoti apie mokymosi pažangą;
  - 7) mokyklos nustatyta tvarka informuoti tėvus (globėjus, rūpintojus) apie jų vaiko būklę, ugdymo ir ugdymosi poreikius, pažangą, mokyklos lankymą ir elgesį;
  - 8) bendradarbiauti su kitais mokytojais, kad būtų pasiekti mokymo tikslai;
  - 9) gerbti mokinį kaip asmenį, nepažeisti jo teisių ir teisėtų interesų;
  - 10) vykdyti kitas Profesinio mokymo, Neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatymų nustatytas pareigas.
3. Pedagogams atstovaujančių profesinių sąjungų atstovai turi teisę įstatymų nustatyta tvarka atstovauti pedagogų interesams ir ginti jų teises.

### **50 straipsnis. Laisvojo mokytojo teisės ir pareigos**

1. Laisvasis mokytojas teisės aktų nustatyta tvarka gali vykdyti ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio ugdymo ir kitas neformaliojo švietimo programas, formaliojo švietimo programų modulius, formaliojo švietimo programas papildančius ir mokinių saviraiškos poreikius tenkinančių programų modulius, o įgijęs licenciją, – formaliojo profesinio mokymo programas.
2. Laisvasis mokytojas turi teisę:
  - 1) dirbti pagal savo individualias programas;
  - 2) pasirinkti pedagoginės veiklos būdus ir formas;
  - 3) teikti švietimo pagalbą.
3. Laisvasis mokytojas privalo:
  - 1) užtikrinti ugdomų mokinių saugumą;
  - 2) turėti higienos reikalavimus atitinkančią ugdymui skirtą aplinką;
  - 3) vykdyti su mokiniu sutartą ugdymo procesą;
  - 4) suprantamai ir aiškiai, taisyklinga lietuvių kalba perteikti ugdymo turinį, kai teisės aktais nustatyta, kad atitinkamas ugdymo turinys perteikiamas lietuvių kalba.
4. Laisvajam mokytojui neleidžiama ugdyti tų mokinių, kuriuos jis ugdo mokykloje pagal to paties dalyko programą.

### **51 straipsnis. Kito švietimo teikėjo teisės ir pareigos**

1. Kitas švietimo teikėjas turi teisę:
  - 1) vykdyti ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio ugdymo ir kitas neformaliojo švietimo programas, formaliojo švietimo programų modulius, formaliojo švietimo programas papildančius ir mokinių saviraiškos poreikius tenkinančių programų modulius;
  - 2) įgijęs licenciją, – vykdyti formaliojo profesinio mokymo programas;
  - 3) teikti švietimo pagalbą;
  - 4) gauti nustatytą finansavimą ir lengvatų.
2. Kitas švietimo teikėjas privalo:
  - 1) užtikrinti švietimo kokybę ir mokinių saugumą ugdymo proceso metu;
  - 2) suprantamai ir aiškiai, taisyklinga lietuvių kalba perteikti ugdymo turinį, kai teisės aktais nustatyta, kad atitinkamas ugdymo turinys perteikiamas lietuvių kalba;
  - 3) sudaryti mokiniams higienos normas atitinkančias ugdymosi sąlygas;
  - 4) laikytis mokytojo etikos normų;
  - 5) rūpintis mokytojų kvalifikacijos tobulinimu.

## **ŠEŠTASIS SKIRSNIS ŠVIETIMO VALDYMAS. SAVIVALDA**

### **52 straipsnis. Švietimo valdymas ir valdymo subjektai**

1. Švietimo valdymo paskirtis – laiduoti valstybės švietimo politikos vykdymo kokybę vadybos priemonėmis: stebėseną, planavimą, įgaliojimų ir atsakomybės paskirstymu ir priežiūra.

2. Švietimo valdymo subjektai yra:

- 1) Seimas;
  - 2) Vyriausybė, Švietimo ir mokslo ministerija, kitos ministerijos, Vyriausybės įstaigos;
  - 3) savivaldybės institucijos;
  - 4) nevalstybinės mokyklos savininkas (dalyvių susirinkimas);
  - 5) švietimo įstaigos vadovas.
3. Dalis švietimo valdymo įgaliojimų gali būti perduota švietimo savivaldos institucijoms.

### **53 straipsnis. Švietimo stebėseną**

1. Švietimo stebėsenos paskirtis – sudaryti sąlygas visiems švietimo valdymo subjektams priimti pagrįstus sprendimus ir vykdyti švietimo kokybę laiduojantį valdymą.

2. Valstybės švietimo stebėseną, vadovaudamosi švietimo ir mokslo ministro patvirtintais švietimo stebėsenos rodikliais ir jo nustatyta tvarka, vykdo Švietimo ir mokslo ministerija bei kitos švietimo ir mokslo ministro įgalios įstaigos, savivaldybių administracijos, mokyklos.

3. Švietimo ir mokslo ministerija kiekvienais metais paskelbia pranešimą apie švietimo sistemos būklę šalyje ir regionuose.

### **54 straipsnis. Švietimo planavimas**

1. Švietimo planavimo paskirtis – įvertinus švietimo būklę ir atsižvelgus į visuomenės švietimo poreikius, nustatyti ilgalaikius ir trumpalaikius švietimo tikslus ir uždavinius, apibrėžti prioritetus ir priemones uždaviniams vykdyti.

2. Lietuvos švietimo politikos prioritetai, ilgalaikiai švietimo tikslai, švietimo turinio kaitos kryptys, finansavimo prioritetai nustatomi Valstybinėje švietimo strategijoje. Ją rengia ir teikia Seimui tvirtinti Vyriausybė. Strategija rengiama dešimčiai metų, tikslinama ne rečiau kaip kas ketveri metai.

3. Savivaldybės, įgyvendindamos Valstybinę švietimo strategiją, nustato ilgalaikius švietimo plėtros tikslus ir priemones jiems pasiekti.

4. Mokykla rengia strateginį planą. Mokyklos tarybos, savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos (valstybinės mokyklos – biudžetinės įstaigos), savivaldybės vykdomosios institucijos ar jos įgaliojimo asmens (savivaldybės mokyklos – biudžetinės įstaigos), savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos (dalyvių susirinkimas) (valstybinės ir savivaldybės mokyklos – viešosios įstaigos) savininko (dalyvių susirinkimas) (kitų mokyklų) pritarimu mokyklos strateginį planą tvirtina mokyklos vadovas.

5. Mokykla rengia metinį veiklos planą. Mokyklos tarybos pritarimu mokyklos metinį veiklos planą tvirtina mokyklos vadovas.

6. Aukštasis mokslas planuojamas Mokslo ir studijų įstatymo nustatyta tvarka.

### **55 straipsnis. Vyriausybės įgaliojimai švietimo valdymo srityje**

Vyriausybė:

1) vykdo švietimą reglamentuojančius įstatymus, Respublikos Prezidento dekretus ir Seimo nutarimus, ilgalaikes valstybines švietimo programas, Vyriausybės programą švietimo srityje, tvirtina jos įgyvendinimo programas;

2) koordinuoja Švietimo ir mokslo ministerijos, kitų ministerijų ir Vyriausybės įstaigų veiklą švietimo klausimais;

3) steigia, reorganizuoja, likviduoja ir pertvarko valstybines kolegijas, švietimo įstaigas, kurių teisinė forma – viešoji įstaiga, prireikus – švietimo valdymo subjektus – Vyriausybės įstaigas, steigia įstaigas prie Švietimo ir mokslo ministerijos ir paveda šiai ministerijai įgyvendinti įstaigos prie ministerijos savininko teises ir pareigas (išskyrus sprendimų dėl tokių įstaigų reorganizavimo ir likvidavimo priėmimą);

4) paveda jai pavaldžioms vykdomosios valdžios institucijoms rengti Valstybinę švietimo strategiją, atsako už Valstybinės švietimo strategijos ir Vyriausybės programos švietimo srityje įgyvendinimą.

### **56 straipsnis. Švietimo ir mokslo ministerijos įgaliojimai**

Švietimo ir mokslo ministerija yra įgaliota:

- 1) dalyvauti formuojant, vykdyti ir užtikrinti valstybinę švietimo politiką;

- 2) atsakyti už švietimo kokybę;
- 3) teikti Vyriausybei siūlymus ir nutarimų projektus: dėl įstatymų ir kitų teisės aktų rengimo bei tobulinimo; dėl švietimo finansavimo, mokyklų materialinės bazės, disponavimo mokyklų turtu;
- 4) Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka tvarkyti Studijų, mokymo programų ir kvalifikacijų registrą, steigti ir tvarkyti kvalifikacijos tobulinimo programų ir renginių, švietimo ir mokslo institucijų, licencijų, išsilavinimo pažymėjimų blankų, diplomų, atestatų ir kvalifikacijos pažymėjimų, mokinių, studentų, mokytojų registrus ir valstybės švietimo informacines sistemas;
- 5) koordinuoti savivaldybių administracijų švietimo padalinių veiklą įgyvendinant valstybės švietimo politiką, teikti Vyriausybei tvirtinti bendruosius jų nuostatus; nustatyti kvalifikacinius reikalavimus savivaldybių administracijų švietimo padalinių vadovams ir specialistams;
- 6) koordinuoti profesinio mokymo įstaigų ir bendrojo ugdymo mokyklų, skirtų šalies (regiono) mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, tinklo kūrimą;
- 7) organizuoti ir koordinuoti vidurinio ugdymo programų akreditavimą;
- 8) Vyriausybės nustatyta tvarka išduoti licencijas formaliojo profesinio mokymo programoms vykdyti;
- 9) palaikyti ryšius su atitinkamomis užsienio valstybių institucijomis ir tarptautinėmis organizacijomis, skatinti savarankišką šalies mokyklų ir organizacijų bendradarbiavimą su atitinkamomis kitų užsienio valstybių mokyklomis ir organizacijomis, finansuoti ar kitaip skatinti užsienyje gyvenančių lietuvių veiklą švietimo ir studijų srityse, atstovauti Lietuvos Respublikai užsienio valstybėse ar tarptautinėse organizacijose;
- 10) vykdyti mokyklų, kuriose teisės aktų nustatyta tvarka įgyvendina valstybės kaip savininkės ar dalininkės teisės ir pareigas, vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų atestaciją;
- 11) organizuoti mokyklų, kuriose teisės aktų nustatyta tvarka įgyvendina valstybės kaip savininkės ar dalininkės teisės ir pareigas, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų atestaciją;
- 12) tvirtinti ikimokyklinio ugdymo programų kriterijus, Priešmokyklinio ugdymo bendrąją programą, formaliojo švietimo bendrąjį ugdymo, mokymo turinį (pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programų aprašus, bendrąsias programas, ugdymo, mokymo planus), kurį tvirtina švietimo ir mokslo ministras; Vidurinio ugdymo programų akreditacijos kriterijus ir jos vykdymo tvarkos aprašą; bendruosius iš valstybės ar savivaldybių biudžetų finansuojamų formalųjų švietimą papildančio švietimo (ugdymo) neformaliojo švietimo programų kriterijus, kuriuos tvirtina švietimo ir mokslo ministras;
- 13) tvirtinti Nuosekliojo mokymosi pagal bendrojo ugdymo programas tvarkos aprašą, Priešmokyklinio ugdymo tvarkos aprašą;
- 14) tvirtinti valstybinių (išskyrus aukštąsias mokyklas) ir savivaldybių mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų kvalifikacijos tobulinimo ir atestacijos bei veiklos vertinimo kas penkeri metai nuostatus, mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų kvalifikacijos tobulinimo ir atestacijos nuostatus, pedagogų rengimo reglamentą;
- 15) rūpintis lietuvių kalbos mokymu ir mokymu lietuvių kalba užsienio valstybėse; analizuoti, ar tinkamai naudojamos švietimui skirtos valstybės biudžeto lėšos, atsiskaityti visuomenei už bendrąją švietimo būklę šalyje ir atlikti kitas įstatymų ir Vyriausybės nustatytas funkcijas;
- 16) konkurso tvarka skirti biudžeto lėšas įstaigoms, įmonėms ir organizacijoms, vykdančioms švietimo, mokslo, kultūros ir sporto programas, projektus.

## **57 straipsnis. Ministerijų, Seimui atskaitingų valstybės institucijų ir Vyriausybės įstaigų įgaliojimai švietimo valdymo srityje**

1. Ministerijos ir Vyriausybės įstaigos:
  - 1) dalyvauja švietimo politiką ir mokyklų veiklą reglamentuojančių dokumentų rengimo darbo grupėse, teikia siūlymus Švietimo ir mokslo ministerijai dėl rengiamų teisės aktų projektų;
  - 2) kartu su švietimo ir mokslo ministru leidžia su švietimu susijusius teisės aktus;
  - 3) vykdo mokyklų, kuriose teisės aktų nustatyta tvarka įgyvendina valstybės kaip savininkės ar dalininkės teisės ir pareigas, vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų atestaciją švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka;

4) organizuoja mokyklų, kuriose teisės aktų nustatyta tvarka įgyvendina valstybės kaip savininkės ar dalininkės teises ir pareigas, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų atestaciją švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.

2. Ministerijų ir Vyriausybės įstaigų specialiąją kompetenciją ir atsakomybę švietimo valdymo klausimais nustato Vyriausybė.

3. Seimui atskaitingos valstybės institucijos pagal savo kompetenciją teikia išvadas ir pasiūlymus Seimui ir Vyriausybei dėl švietimo politiką reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų projektų.

## **58 straipsnis. Savivaldybės institucijų įgaliojimai švietimo valdymo srityje**

1. Savivaldybės atstovaujamoji institucija:

1) įgyvendina valstybinę švietimo politiką savivaldybėje, nustato ilgalaikius švietimo plėtros tikslus ir priemones jiems pasiekti;

2) steigia, reorganizuoja ir likviduoja savivaldybės administracijos švietimo padalinius;

3) formuoja ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo, vaikų ir suaugusiųjų neformaliojo švietimo programas teikiančių mokyklų tinklą, sudaro sąlygas vaikų privalomajam švietimui vykdyti. Inicijuoja, kad būtų formuojamas gyventojų poreikius atitinkantis profesinio mokymo ir suaugusiųjų švietimo teikėjų tinklas, savarankiškai formuoja neformaliojo švietimo teikėjų tinklą.

2. Savivaldybės vykdomoji institucija:

1) analizuoja švietimo būklę, užtikrina valstybinės švietimo politikos vykdymą;

2) organizuoja ikimokyklinį ugdymą, priešmokyklinį ugdymą, bendrąjį ugdymą, profesinį mokymą ir profesinį orientavimą, kitą vaikų neformalųjį švietimą, suaugusiųjų neformalųjį švietimą;

3) organizuoja ir koordinuoja švietimo pagalbos teikimą mokiniui, mokytojui, šeimai, mokyklai, vaiko minimalios priežiūros priemonių vykdymą;

4) teisės aktų nustatyta tvarka skiria savivaldybės administracijos švietimo padalinių vadovus ir specialistus;

5) vykdo savivaldybės mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų atestaciją švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka;

6) organizuoja savivaldybės mokyklų mokytojų, švietimo pagalbos specialistų atestaciją švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka;

7) Vyriausybės nustatyta tvarka organizuoja ir tvarko savivaldybės teritorijoje gyvenančių vaikų apskaitą; užtikrina, kad visi vaikai mokytųsi pagal privalomojo švietimo programas;

8) organizuoja savivaldybės teritorijoje esančių mokyklų mokinių mokymosi pasiekimų patikrinimus;

9) įstatymų nustatyta tvarka atsako, kad kiekvienas jos teritorijoje gyvenantis mokinys būtų vežamas į mokyklą ir atgal, pagal šio įstatymo 36 straipsnio 1 ir 2 dalis organizuoja nemokamą mokinių vežimą į mokyklas;

10) teikia informaciją Švietimo ir mokslo ministerijai ir visuomenei apie švietimo būklę savivaldybėje.

## **59 straipsnis. Švietimo įstaigos vadovo skyrimas ir jo įgaliojimai**

1. Valstybinės švietimo įstaigos (išskyrus aukštąsias mokyklas) vadovo pareigybės aprašymą tvirtina, vadovą konkurso būdu į pareigas skiria ir iš jų atleidžia savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas) ar jos įgaliotas asmuo.

2. Savivaldybės švietimo įstaigos vadovo pareigybės aprašymas tvirtinamas, vadovas konkurso būdu į pareigas skiriamas ir iš jų atleidžiamas teisės aktų nustatyta tvarka.

3. Kvalifikacinius reikalavimus valstybinių ir savivaldybių švietimo įstaigų (išskyrus aukštąsias mokyklas) vadovams ir konkurso šių įstaigų vadovų pareigoms eiti tvarką nustato švietimo ir mokslo ministras.

4. Nevalstybinių švietimo įstaigų vadovai skiriami į pareigas ir atleidžiami iš jų įstatymų nustatyta tvarka.

5. Švietimo įstaigos vadovas:

1) vadovauja švietimo įstaigos strateginio plano ir metinių veiklos planų, švietimo programų rengimui, juos tvirtina, vadovauja jų vykdymui;

2) nustatyta tvarka skiria ir atleidžia mokytojus, kitus ugdymo procese dalyvaujančius asmenis ir aptarnaujantį personalą, tvirtina jų pareigybių aprašymus;

3) atsako už šio įstatymo 26 straipsnyje nurodytos informacijos skelbimą, demokratinį švietimo įstaigos valdymą, užtikrina bendradarbiavimu grįstus santykius, mokytojo etikos normų laikymąsi, skaidriai priimamus sprendimus, bendruomenės narių informavimą, pedagoginio ir nepedagoginio personalo profesinį tobulėjimą, sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto, prievartos apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką;

4) analizuoja švietimo įstaigos veiklos ir valdymo išteklių būklę ir atsako už švietimo įstaigos veiklos rezultatus;

5) atlieka kitas funkcijas, nustatytas mokyklos įstatuose ir švietimo įstaigos vadovo pareigybės aprašyme;

6) kartu su mokyklos taryba sprendžia, ar leisti ant mokyklos pastatų ar mokyklos teritorijoje statyti judriojo (mobiliojo) ryšio stotis įstatymų nustatyta tvarka;

7) už mokinio elgesio normų pažeidimą gali skirti mokiniui drausmines auklėjamojo poveikio priemones, numatytas Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme;

8) Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymo nustatyta tvarka kreipiasi į savivaldybės administracijos direktorių dėl minimalios ir vidutinės priežiūros priemonių vaikui skyrimo.

6. Aukštosios mokyklos vadovo skyrimą į pareigas, įgaliojimus ir atsakomybę nustato Mokslo ir studijų įstatymas.

#### **60 straipsnis. Mokyklos savivalda**

1. Mokyklos savivalda grindžiama švietimo tikslais, mokykloje vykdomomis švietimo programomis ir susiklosčiusiomis tradicijomis.

2. Mokyklos savivaldos institucijos kolegialiai svarsto mokyklos veiklos ir finansavimo klausimus ir pagal kompetenciją, apibrėžtą mokyklos įstatuose, priima sprendimus, daro įtaką vadovo priimamiems sprendimams, atlieka visuomeninę mokyklos valdymo priežiūrą. Mokyklos savivaldos institucijų įvairovę, jų kompetenciją ir sudarymo principus įteisina mokyklos įstatai.

3. Mokyklos taryba – aukščiausioji mokyklos savivaldos institucija, atstovaujanti mokiniams, mokytojams, tėvams (globėjams, rūpintojams) ir vietos bendruomenei. Už savo veiklą mokyklos taryba atsiskaito ją rinkusiems mokyklos bendruomenės nariams.

4. Mokykloje gali veikti ir kitos mokyklos savivaldos institucijos (mokytojų, mokinių, tėvų (globėjų, rūpintojų).

5. Aukštųjų mokyklų savivaldos ypatumus nustato Mokslo ir studijų įstatymas.

#### **61 straipsnis. Savivaldybės švietimo savivaldos institucijos**

1. Savivaldybės visuomenės dalyvavimui skatinti formuojant savivaldybės švietimo politiką, veikti šios politikos vykdymą gali būti steigiamos savivaldybės švietimo ir atskirų švietimo sričių tarybos.

2. Savivaldybės švietimo taryboje atstovaujami mokiniai, mokytojai, tėvai (globėjai, rūpintojai), socialiniai partneriai, švietimo teikėjai ir (ar) jų asociacijos.

3. Savivaldybės švietimo tarybos nuostatus tvirtina savivaldybės taryba.

4. Savivaldybės švietimo taryba analizuoja, kaip vykdoma bendroji švietimo politika, pritaria ilgalaikiams švietimo plėtros tikslams ir telkia visuomenę jiems siekti.

#### **62 straipsnis. Valstybės švietimo savivaldos institucijos**

Visuomenės dalyvavimą formuojant švietimo politiką ir priimant švietimo sprendimus skatina valstybės švietimo savivaldos institucijos:

1) Lietuvos švietimo taryba atlieka ekspertinį vertinimą ir konsultuoja strateginiais Lietuvos švietimo plėtros klausimais. Lietuvos švietimo tarybos nuostatus tvirtina Seimas;

2) Bendrojo ugdymo taryba inicijuoja ir pritaria ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programų kaitos, mokytojų kvalifikacijos ir profesinės raidos, mokyklų aprūpinimo projektams. Bendrojo ugdymo tarybos nuostatus tvirtina švietimo ir mokslo ministras;

3) Lietuvos profesinio mokymo taryba pataria sprendžiant strateginius profesinio mokymo klausimus. Lietuvos profesinio mokymo tarybos nuostatus tvirtina Vyriausybė;

4) Lietuvos neformaliojo suaugusiųjų švietimo taryba svarsto pagrindines Lietuvos neformaliojo švietimo plėtros perspektyvas, atlieka neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemos plėtotės projektų analizę. Lietuvos neformaliojo suaugusiųjų švietimo tarybos nuostatus tvirtina Vyriausybė;

5) Aukštojo mokslo taryba yra Švietimo ir mokslo ministerijos patariamoji institucija strateginiais aukštojo mokslo plėtros klausimais. Aukštojo mokslo tarybos nuostatus tvirtina Vyriausybė.

### **63 straipsnis. Mokyklos bendruomenės narių dalyvavimas švietimo valdyme**

1. Mokyklos bendruomenės nariai gali dalyvauti švietimo valdyme, burtis į įvairių grupių (mokinių, studentų, mokytojų, tėvų (globėjų, rūpintojų), mokyklų, švietimo valdymo lygių vadovų) interesų asociacijas, organizacijas, sąjungas, vykdančias jų narių nustatytus švietimo, kultūros, mokslinio tyrimo plėtotės uždavinius ir funkcijas, numatytas jų veiklos įstatuose.

2. Mokytojų asociacijos, draugijos, sąjungos dalyvauja kuriant mokomojo dalyko turinį, sprendžiant su mokytojų kvalifikacijos tobulinimu susijusius klausimus, vadovaudamosi Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymu.

3. Švietimo valdymo subjektai šio straipsnio 1 dalyje nurodytoms organizacijoms ir asociacijoms jų funkcijoms atlikti nustatyta tvarka teikia informacinę, konsultacinę ir metodinę pagalbą, gali jas kviestis konsultuoti, būti ekspertais.

4. Profesinių sąjungų veiklą nustato Lietuvos Respublikos profesinių sąjungų įstatymas.

### **64 straipsnis. Švietimo priežiūra**

1. Švietimo priežiūros paskirtis – stebėti švietimo prieinamumą ir kokybę ir skatinti švietimo tobulinimą, konsultuoti ir vertinti veiklą.

2. Švietimo priežiūra apima švietimo prieinamumo ir kokybės stebėseną, švietimo teikėjų, pagalbos įstaigų ir švietimo valdymo subjektų konsultavimą, prevencinių priemonių vykdymą, išorinį vertinimą, poveikio priemonių taikymą, švietimo tobulinimo skatinimą ir kitas įstatymų numatytas priemones.

3. Valstybinę švietimo teikėjų veiklos priežiūrą atlieka Švietimo ir mokslo ministerija.

4. Mokyklos veiklos priežiūrą atlieka savininko teisės ir pareigas įgyvendinanti institucija (valstybinės mokyklos – biudžetinės įstaigos), savivaldybės vykdomoji institucija (savivaldybės mokyklos – biudžetinės įstaigos), savininko teisės ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas) (valstybinės ir savivaldybės mokyklos – viešosios įstaigos), savininkas (dalyvių susirinkimas) (kitų mokyklų), prireikus pasitelkdamį išorinius vertintojus.

5. Aukštojo mokslo studijų kokybės priežiūra atliekama Mokslo ir studijų įstatymo nustatyta tvarka.

## **SEPTINTASIS SKIRSNIS ŠVIETIMO FINANSAVIMAS**

### **65 straipsnis. Švietimo finansavimo šaltiniai**

Švietimo finansavimo šaltiniai:

- 1) valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų asignavimai;
- 2) kitos lėšos.

### **66 straipsnis. Investicijos į švietimo plėtotę**

1. Valstybės lygiu investicinės lėšos švietimo plėtočiai (statyboms, renovacijai, žmonių išteklių plėtrai ir kt.) skiriamos pagal programas, nustatytas Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme. Vienų metų ir ilgalaikes investicines programas švietimo srityje rengia Švietimo ir mokslo ministerija, vadovaudamasi Valstybine švietimo strategija ir Vyriausybės programa.

2. Savivaldybių lygiu investicinės lėšos švietimo plėtočiai skiriamos pagal programas, nustatytas savivaldybių tarybų patvirtintuose biudžetuose. Savivaldybių investicinės programos rengiamos atsižvelgiant į valstybės investicines programas ir vadovaujantis švietimo strateginiais planais.

3. Valstybės lėšos kapitalo investicijoms skiriamos savivaldybėms atsižvelgus į mokyklų tinklo pertvarkos veiksmingumą ir kitus švietimo kokybę laiduojančius kriterijus.

## **67 straipsnis. Švietimo programų ir mokyklų finansavimas**

1. Formaliojo švietimo programoms valstybinėse, savivaldybių ir nevalstybinėse mokyklose, išskyrus aukštąsias mokyklas, finansuoti, neformaliojo vaikų švietimo programoms finansuoti iš Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės ir savivaldybių biudžetų taikomas mokymo lėšų skyrimo vienam mokiniui principas. Mokymo lėšos, skiriamos iš valstybės biudžeto lėšų, apskaičiuojamos ir paskirstomos pagal Vyriausybės patvirtintas metodikas.

2. Mokymo lėšos savivaldybių ir nevalstybinėms mokykloms priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programoms, taip pat formaliojo švietimo programas papildantiems ir mokinių saviraiškos poreikius tenkinantiems šių programų moduliams vaikų neformaliojo švietimo mokyklose finansuoti skiriamos iš Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu tvirtinamų savivaldybių biudžetams valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų, valstybinėms mokykloms – iš valstybės biudžete numatytų asignavimų.

3. Valstybinėms ir savivaldybių mokykloms (išskyrus mokyklas, nurodytas šio straipsnio 4 dalies 1 punkte) ūkio lėšas skiria mokyklos savininko teisės ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas) savo nustatyta tvarka.

4. Ūkio lėšos mokykloms (išskyrus aukštąsias mokyklas) skiriamos:

1) savivaldybių mokykloms (klasėms), skirtoms šalies (regiono) mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, atitinkančioms Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklėse nustatytą paskirtį ir kriterijus, skiriamos iš Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų savivaldybių biudžetams pagal Vyriausybės patvirtintą metodiką ir iš savivaldybių biudžetų asignavimų;

2) nevalstybinėms mokykloms, vykdančioms bendrojo ugdymo programas (išskyrus šio straipsnio 10 dalyje nurodytas mokyklas), – iš savininko (dalyvių susirinkimo) ir kitų lėšų, nustatytų mokyklos įstatuose.

5. Mokyklose, kurių teisinė forma – biudžetinė įstaiga, neformaliojo vaikų švietimo (išskyrus priešmokyklinio ugdymo programas) programoms finansuojamos mokyklos savininko teisės ir pareigas įgyvendinančios institucijos, mokinių (jų tėvų (globėjų, rūpintojų) bei rėmėjų teisės aktų nustatyta tvarka, kitose mokyklose šios programoms finansuojamos mokyklos įstatų nustatyta tvarka. Valstybinėms ir savivaldybių mokykloms, kurių teisinė forma – viešoji įstaiga, neformaliojo vaikų švietimo (išskyrus priešmokyklinio ugdymo programas) programoms vykdyti gali būti skiriama lėšų iš valstybės ir savivaldybių biudžetų.

6. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo mokyklos, pagalbos įstaigos, kurių teisinė forma – biudžetinė įstaiga, finansuojamos savininko teisės ir pareigas įgyvendinančios institucijos, kitos neformaliojo suaugusiųjų švietimo mokyklos, pagalbos įstaigos finansuojamos jų įstatų nustatyta tvarka. Valstybinėms ir savivaldybių neformaliojo suaugusiųjų švietimo mokykloms, pagalbos įstaigoms, kurių teisinė forma – viešoji įstaiga, gali būti skiriama lėšų iš valstybės ir savivaldybių biudžetų.

7. Profesinis mokymas finansuojamas Profesinio mokymo įstatymo nustatyta tvarka.

8. Aukštosios mokyklos finansuojamos Mokslo ir studijų įstatymo nustatyta tvarka.

9. Ikimokyklinio ugdymo ir neformaliojo vaikų švietimo mokykloms, neformaliojo švietimo programoms teisės aktų nustatyta tvarka skiriama lėšų iš valstybės ir savivaldybių biudžetų, taip pat Vyriausybės nustatyta tvarka gali būti skiriama lėšų iš Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų savivaldybių biudžetams.

10. Nevalstybinės tradicinės religinės bendruomenės ar bendrijos mokyklos, vykdančios formaliojo švietimo programas, finansuojamos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka, skiriant iš biudžeto mokymo lėšų ir mokyklos ūkio lėšų tiek, kiek jų skiriama to paties tipo valstybinėms ar savivaldybių mokykloms, jeigu tai numatyta Lietuvos Respublikos tarptautinėje sutartyje.

11. Sveikatos priežiūra mokykloje Vyriausybės nustatyta tvarka finansuojama iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto, valstybės ir savivaldybių biudžetų ir kitų lėšų.

12. Įstaigos, įmonės ir organizacijos gali gauti biudžeto lėšų švietimo, mokslo, kultūros ir sporto programoms, projektams vykdyti.

**68 straipsnis. Mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų darbo apmokėjimas**

1. Valstybinės (išskyrus aukštąsias mokyklas) ir savivaldybės mokyklos vadovo, jo pavaduotojo ugdymui, ugdymą organizuojančio skyriaus vedėjo darbo užmokestis priklauso nuo išsilavinimo, pedagoginio darbo stažo, vadybinės kvalifikacinės kategorijos ir veiklos sudėtingumo.

2. Valstybinės (išskyrus aukštąsias mokyklas) ir savivaldybės mokyklos mokytojo, pagalbos mokiniui specialisto darbo užmokestis priklauso nuo išsilavinimo, pedagoginio darbo stažo, kvalifikacinės kategorijos ir veiklos sudėtingumo.

3. Valstybinės (išskyrus aukštąsias mokyklas) ir savivaldybės mokyklos vadovo, jo pavaduotojo ugdymui, ugdymą organizuojančio skyriaus vedėjo, mokytojo, pagalbos mokiniui specialisto ir kito ugdymo procese dalyvaujančio darbuotojo darbo apmokėjimo tvarką nustato Vyriausybė.

4. Valstybinės (išskyrus aukštąsias mokyklas) ir savivaldybės mokyklos vadovo, jo pavaduotojo ugdymui, ugdymą organizuojančio skyriaus vedėjo vadybinės kvalifikacinės kategorijos nustatomos ir šių asmenų veiklos atitikties įgytai kvalifikacinei kategorijai vertinimas atliekamas kas penkeri metai, mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų kvalifikacinės kategorijos nustatomos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.

5. Nevalstybinės mokyklos vadovo, mokytojo ir kito darbuotojo darbo užmokestis nustatomas įstatymų nustatyta tvarka.

6. Valstybinės aukštosios mokyklos darbuotojams už darbą mokama Mokslo ir studijų įstatymo nustatyta tvarka.

7. Pareigybių, kurias einant atliekamas darbas yra laikomas pedagoginiu ir įskaitomas į pedagoginio darbo stažą, sąrašą, suderinęs su finansų ir socialinės apsaugos ir darbo ministrais, tvirtina švietimo ir mokslo ministras.

**69 straipsnis. Materialinė parama**

1. Mokiniui, kuris mokosi pagal profesinio mokymo programas siekdamas įgyti pirmąją kvalifikaciją, taip pat vidaus reikalų profesinio mokymo įstaigos mokiniui Vyriausybės nustatyta tvarka gali būti mokama stipendija, skiriama materialinė parama.

2. Paramą aukštosios mokyklos studentui nustato Mokslo ir studijų įstatymas.

3. Mokiniui, kuris mokosi pagal neformaliojo švietimo programas, įstatymų nustatyta tvarka gali būti suteikta parama.

4. Mokyklos (išskyrus aukštąsias mokyklas) savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas) (valstybinės ir savivaldybės mokyklos), savininkas (dalyvių susirinkimas) (kitų mokyklų) savo nustatyta tvarka užtikrina, kad mokytojams ir kitiems ugdymo procese dalyvaujantiems asmenims būtų apmokėtos ne mažiau kaip 5 dienų per metus kvalifikacijos tobulinimo išlaidos.

5. Valstybinės mokyklos (išskyrus aukštąsias mokyklas) savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas) iš jai skiriamų valstybės biudžeto bendrųjų asignavimų ar kitų lėšų savo nustatyta tvarka, savivaldybės mokyklos savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas) iš savivaldybės biudžeto ar kitų lėšų savo nustatyta tvarka, kitų mokyklų (išskyrus aukštąsias mokyklas) savininkas (dalyvių susirinkimas) savo nustatyta tvarka gali teikti ir kitą materialinę paramą ar kompensuoti tam tikras išlaidas (važiavimo į darbą ir atgal nuosava, išsinuomota ar pagal panaudos sutartį perduota transporto priemone, gyvenamojo ploto nuomos ir kitas) mokytojams ir kitiems ugdymo procese dalyvaujantiems specialistams.

**70 straipsnis. Apmokėjimas už švietimą**

1. Valstybinėje ir savivaldybės mokykloje mokymas pagal priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programas ir profesinio mokymo programas, skirtas pirmajai kvalifikacijai įgyti, yra nemokamas.

2. Nevalstybinėje mokykloje atlyginimą už ugdymą, mokymą nustato mokyklos savininkas (dalyvių susirinkimas). Atlyginimas mokamas sutarties pagrindu.

3. Mokiniys, kuris mokosi pagal pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programas, vadovėliais naudojami nemokamai.



4. Mokinys, kuris mokosi pagal formaliojo profesinio mokymo programas, vadovėliais aprūpinamas iš dalies nemokamai. Nemokamai mokinys gali būti aprūpinamas vadovėliais įvertinus tėvų (rūpintojų) ir mokinio socialinę padėtį.

5. Individualiomis mokymosi priemonėmis (pratybų sąsiuviniais, rašymo priemonėmis, skaičiuotuvais ir kitomis) mokinių aprūpina tėvai (globėjai, rūpintojai).

6. Mokinys, turintis specialiųjų ugdymosi poreikių, mokykloje specialiosiomis mokymo priemonėmis aprūpinamas nemokamai.

7. Atlyginimo dydį už ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo mokyklos įstatuose nustatytas mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) pageidavimu teikiamas papildomas paslaugas (pailgintos dienos grupės, popamokinė mokinių priežiūra, klubai, būreliai, stovyklos, ekskursijos ir kita) nustato mokyklos savininko teisės ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas) (valstybinės ir savivaldybės mokyklos), savininkas (dalyvių susirinkimas) (kitų mokyklų).

8. Atlyginimo dydį už išsilavinimo pažymėjimų blankus, už asmenų, įgijusių vidurinį išsilavinimą ir pageidaujančių geriau pasirengti tolesniam mokymuisi, pakartotinį pageidaujamą vidurinio ugdymo programos dalykų mokymąsi ir šių asmenų brandos egzaminus nustato švietimo ir mokslo ministras.

9. Atlyginimo dydį už mokyklos (išskyrus aukštąsias mokyklas) teikiamą neformalųjį vaikų švietimą (išskyrus ikimokyklinį ugdymą) ir neformalųjį suaugusiųjų švietimą nustato mokyklos savininko teisės ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas) (valstybinės ir savivaldybės mokyklos), savininkas (dalyvių susirinkimas) (kitų mokyklų). Atlyginimas už neformalųjį vaikų švietimą (išskyrus ikimokyklinį ugdymą) mažinamas atsižvelgus į mokinių gabumus ir tėvų (globėjų, rūpintojų) socialinę padėtį.

10. Profesinio mokymo įstaigų teikiamos papildomos (nenumatytos mokymo programose) mokymo, mokymosi paslaugos (konsultacijos, kursai ir kitos), praktinio mokymo priemonės yra mokamos. Atlyginimo dydį už teikiamas paslaugas nustato mokyklos vadovas, suderinęs su mokyklos taryba.

11. Atlyginimo dydį už vaikų, ugdomų pagal ikimokyklinio ugdymo programas, išlaikymą nustato mokyklos savininko teisės ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas) (valstybinės ir savivaldybės mokyklos), savininkas (dalyvių susirinkimas) (kitų mokyklų). Atlyginimas gali būti mažinamas mokyklos savininko teisės ir pareigas įgyvendinančios institucijos (dalyvių susirinkimo) (valstybinės ir savivaldybės mokyklos), savininko (dalyvių susirinkimo) (kitų mokyklų) nustatytais atvejais ir tvarka.

12. Apmokėjimas už studijas aukštojoje mokykloje nustatomas Mokslo ir studijų įstatymo nustatyta tvarka. Atlyginimo dydį už aukštosios mokyklos teikiamą neformalųjį švietimą nustato aukštoji mokykla.

13. Mokiniai aprūpinami mokinio reikmenimis teisės aktų nustatyta tvarka.

## **AŠTUNTASIS SKIRSNIS**

### **TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS**

#### **71 straipsnis. Dalyvavimas tarptautinėje švietimo erdvėje**

1. Lietuvos švietimo sistemos subjektai turi teisę dalyvauti tarptautinėje švietimo erdvėje, tarptautinėse programose ar kitaip bendradarbiauti su užsienio valstybių švietimo sistemų subjektais.

2. Dalyvavimo ar kitokio bendradarbiavimo sąlygas ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys, Lietuvos Respublikos institucijų ir užsienio valstybių institucijų susitarimai, kiti Lietuvos Respublikos teisės aktai, Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybių švietimo įstaigų tiesioginio bendradarbiavimo susitarimai.

3. Jeigu įsigaliojusios ratifikuotos Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys numato kitas negu šis įstatymas nuostatas, taikomos tarptautinių sutarčių nuostatos.

4. Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos sprendimu Europos Sąjungos ir kitas tarptautines švietimo programas ir iniciatyvas administruoja Švietimo mainų paramos fondas.

#### **72 straipsnis. Užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų švietimo programų vykdymas**

1. Užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų mokyklos (išskyrus aukštąsias mokyklas) Lietuvos Respublikoje steigiamos ir veikia šio įstatymo, Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių ir

kitų teisės aktų nustatytais sąlygomis ir tvarka. Užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų švietimo programos (išskyrus aukštojo mokslo studijų programas) gali būti vykdomos (stabdomos) Vyriausybės nustatyta tvarka gavus švietimo ir mokslo ministro rašytinį sutikimą.

2. Užsienio valstybių aukštųjų mokyklų studijų programos Lietuvoje vykdomos Mokslo ir studijų įstatymo nustatyta tvarka.

3. Užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų švietimo programos Lietuvos Respublikos mokyklose gali būti vykdomos ne lietuvių kalba. Asmenims, Lietuvoje baigusiems užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų švietimo programas, išduodami atitinkamų užsienio valstybių arba organizacijų pažymėjimai.

LIETUVOS RESPUBLIKOS  
AUKŠČIAUSIOSIOS TARYBOS  
PIRMININKO PAVADUOTOJAS

BRONISLOVAS KUZMICKAS

---

#### **Pakeitimai:**

1.

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba-Atkuriamasis Seimas, Nutarimas  
Nr. [I-1626](#), 91.07.30  
DĖL ŠVIETIMO ĮSTATYMO 17 STRAIPSNIO REDAKCIJOS

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. [I-241](#), 93.07.16, Žin., 1993, Nr.32-734 (93.07.28)  
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. [I-381](#), 94.01.20, Žin., 1994, Nr.8-122 (94.01.28)  
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. [I-963](#), 95.06.22, Žin., 1995, Nr.57-1419 (95.07.12)  
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. [I-1593](#), 96.10.22, Žin., 1996, Nr.106-2427 (96.11.06)  
LIETUVOS RESPUBLIKOS KARO PRIEVOLĖS ĮSTATYMAS

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. [VIII-306](#), 97.06.26, Žin., 1997, Nr.65-1537 (97.07.09)  
LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO ĮSTATYMO 9, 11, 30, 31, 33, 33(1) STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

7.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. [VIII-854](#), 1998 07 02, Žin., 1998, Nr. 67-1940 (1998 07 29)  
LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS  
**Nauja įstatymo redakcija**

8.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. [VIII-1678](#), 2000 05 11, Žin., 2000, Nr. 40-1116 (2000 05 17)

ŠVIETIMO ĮSTATYMO 15 STRAIPSNIO PAPILDYMO IR 41 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS  
Šis įstatymas įsigalioja 2001 m. rugsėjo 1 d.

**Pakeitimai:**

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-2038](#), 2000 10 12, Žin., 2000, Nr. 92-2878 (2000 10 31)

ŠVIETIMO ĮSTATYMO 15 STRAIPSNIO PAPILDYMO IR 41 STRAIPSNIO PAKEITIMO  
ĮSTATYMO 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

9.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-2039](#), 2000 10 12, Žin., 2000, Nr. 92-2879 (2000 10 31)

ŠVIETIMO ĮSTATYMO 41 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR 42 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU  
GALIOS ĮSTATYMAS

10.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-38](#), 2000 11 21, Žin., 2000, Nr. 102-3214 (2000 11 29)

ŠVIETIMO ĮSTATYMO 6, 7, 10, 32, 34 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

11.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1630](#), 2003-06-17, Žin., 2003, Nr. 63-2853 (2003-06-28)

ŠVIETIMO ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

**Nauja įstatymo redakcija**

12.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2292](#), 2004-06-22, Žin., 2004, Nr. 103-3755 (2004-07-01)

ŠVIETIMO ĮSTATYMO 7, 8, 10, 11, 15, 16, 29, 37, 38, 41, 42, 43, 44, 48, 49, 50, 51, 56, 58, 59, 60, 61, 66,  
69, 70, 71, 72 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

**Įstatymo įgyvendinimas pakeistas:**

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-347](#), 2009-07-15, Žin., 2009, Nr. 89-3803 (2009-07-28)

ŠVIETIMO ĮSTATYMO 7, 8, 10, 11, 15, 16, 29, 37, 38, 41, 42, 43, 44, 48, 49, 50, 51, 56, 58, 59,  
60, 61, 66, 69, 70, 71, 72 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMO 28  
STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMAS

13.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2398](#), 2004-07-15, Žin., 2004, Nr. 120-4437 (2004-08-03)

ŠVIETIMO ĮSTATYMO 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

14.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-689](#), 2006-06-13, Žin., 2006, Nr. 73-2758 (2006-06-30)

ŠVIETIMO ĮSTATYMO 36, 72 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

15.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1066](#), 2007-04-03, Žin., 2007, Nr. 43-1628 (2007-04-19)

ŠVIETIMO ĮSTATYMO 2, 12, 37, 39, 41, 43, 45, 46, 56, 62, 63, 66, 71 IR 72 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO  
ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2008 m. sausio 1 d.

16.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1210](#), 2007-06-26, Žin., 2007, Nr. 77-3045 (2007-07-12)

ŠVIETIMO ĮSTATYMO 9 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

17.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1266](#), 2007-07-04, Žin., 2007, Nr. 81-3324 (2007-07-21)

ŠVIETIMO ĮSTATYMO 41, 47 IR 49 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šio įstatymo 1 straipsnio 1 ir 5 dalys įsigalioja 2007 m. rugpjūčio 1 d.

Šio įstatymo 1 straipsnio 2, 3, 4 dalys ir 2, 3 straipsniai įsigalioja 2008 m. sausio 1 d.

18.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-346](#), 2009-07-15, Žin., 2009, Nr. 89-3802 (2009-07-28)

ŠVIETIMO ĮSTATYMO 2, 48 IR 69 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja 2009 m. rugsėjo 1 d.

Mokytojai, šio įstatymo įsigaliojimo metu ugdančys pagal ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio ugdymo ir bendrojo lavinimo programas, turintys aukštąjį arba aukštesnįjį (specialųjį vidurinį, įgytą iki 1995 metų) išsilavinimą ir neturintys pedagogo kvalifikacijos, ją privalo įgyti per 2 metus nuo šio įstatymo įsigaliojimo.

Mokytojai, ugdančys pagal ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio ugdymo ir bendrojo lavinimo programas ir studijuojantys aukštojoje mokykloje, aukštąjį išsilavinimą ir pedagogo kvalifikaciją privalo įgyti per 2 metus nuo šio įstatymo įsigaliojimo.

Mokytojai per šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatytą laikotarpį neįgiję pedagogo kvalifikacijos ir aukštojo išsilavinimo, atleidžiami Darbo kodekso nustatyta tvarka.

Šio straipsnio 2–4 dalių reikalavimai netaikomi mokytojams, kuriems šio įstatymo įsigaliojimo dieną iki teisės gauti visą senatvės pensiją yra likę ne daugiau kaip 5 metai.

19.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-382](#), 2009-07-21, Žin., 2009, Nr. 93-3975 (2009-08-04)

ŠVIETIMO ĮSTATYMO 56 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

20.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-668](#), 2010-01-21, Žin., 2010, Nr. 15-701 (2010-02-04)

ŠVIETIMO ĮSTATYMO 61 STRAIPSNIO PAPILDYMO ĮSTATYMAS

21.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1281](#), 2011-03-17, Žin., 2011, Nr. 38-1804 (2011-03-31)

ŠVIETIMO ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

**Nauja įstatymo redakcija**

**Šis įstatymas, išskyrus 2 straipsnio 1 dalį, įsigalioja 2011 m. liepos 1 d.**

Šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Švietimo įstatymo 41 straipsnio 6 dalis pripažįstama netekusia galios 2015 m. rugsėjo 1 d.

Šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Švietimo įstatymo 48 straipsnio 1 dalies 6 punktas pripažįstamas netekusiu galios 2011 m. rugsėjo 1 d.

Švietimo teikėjai, vykdančys užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų švietimo programas (išskyrus aukštojo mokslo studijų programas) Lietuvoje ir neturintys švietimo ir mokslo ministro rašytinio sutikimo, jį privalo gauti per vienus metus nuo šio įstatymo įsigaliojimo.

Mokytojai, šio įstatymo įsigaliojimo metu ugdančys pagal ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio ugdymo ir bendrojo ugdymo programas, turintys aukštąjį (aukštesnįjį, įgytą iki 2009 metų, ar specialųjį vidurinį, įgytą iki 1995 metų) išsilavinimą ir neturintys pedagogo kvalifikacijos, ją privalo įgyti iki 2011 m. rugpjūčio 31 d. Šiems asmenims Švietimo įstatymo 48 straipsnyje nustatyti kvalifikacijos reikalavimai iki 2011 m. rugpjūčio 31 d. netaikomi.

Mokytojai, šio įstatymo įsigaliojimo metu neturintys Švietimo įstatymo 48 straipsnyje nustatyto išsilavinimo ir ugdančys pagal ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio ugdymo ir bendrojo ugdymo programas bei studijuojantys aukštojoje mokykloje, aukštąjį išsilavinimą ir pedagogo kvalifikaciją privalo įgyti iki 2011 m. rugpjūčio 31 d. Šiems asmenims Švietimo įstatymo 48 straipsnyje nustatyti išsilavinimo ir kvalifikacijos reikalavimai iki 2011 m. rugpjūčio 31 d. netaikomi.

Mokytojai per šio straipsnio 3 ir 4 dalyse nustatytą laikotarpį neįgiję kvalifikacijos ir aukštojo išsilavinimo, atleidžiami Darbo kodekso nustatyta tvarka.

Šio straipsnio 3, 4 ir 5 dalių reikalavimai mokytojams, kuriems šio įstatymo įsigaliojimo dieną iki teisės gauti visą senatvės pensiją yra likę ne daugiau kaip 5 metai, netaikomi.

\*\*\* Pabaiga \*\*\*

**Konstitucinio Teismo nutarimai:**

1.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, [Nutarimas](#)

2000 06 13, Žin., 2000, Nr. 49-1424 (2000 06 16)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO ĮSTATYMO 1 STRAIPSNIO 5 PUNKTO, 10 STRAIPSNIO 3 IR 4 DALIŲ, 15 STRAIPSNIO 1 DALIES, 20 STRAIPSNIO, 21 STRAIPSNIO 2 PUNKTO, 32 STRAIPSNIO 2 DALIES, 34 STRAIPSNIO 2, 3 IR 4 DALIŲ, 35 STRAIPSNIO 2 IR 5 PUNKTŲ, 37 STRAIPSNIO 2 PUNKTO IR 38 STRAIPSNIO 2 IR 3 PUNKTŲ ATITIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI

\*\*\* Pabaiga \*\*\*

Redagavo Aušrinė Trapinskienė (2011-04-01)  
ausrine.trapinskiene@lrs.lt